UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY

FEB 1 1922

Published and distributed under permit No. 66, authorized by the Act of October 5, 1917. on file at the Post Office of Cleveland, O. By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster Gen.

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily

SZABADSÁG

LIBERTY

Beolvadt lapok: Magyar Hiradó, Magyarok Csillaga, Esti Ujság, Amerikai Hirlap, Magyar Napilap, Magyar Hirmondó, Californiai Magyar Farmer.

A legrégibb és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Megjelenik minden nap

NO. 25. SZÁM. THIRTY-FIRST YEAR. Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, szerda, 1922, február 1. HARMINCEGYEDIK ÉVFOLYAM. EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

Az uj párt alakulását emlegetik

A farmerblokk tagjai mind elé gedetlenebbek a kongresszusi vezetőkkel.

A RÉGI GÁRDA ELLEN.

Borah és Johnson szenátorok a harmadik párt harcosai.

WASHINGTON, jan. 30. — A kongresszusi republikánus "régi gárda" és a farmer blokk tagjai között mind élesebb lesz az ellentét. A teljesen semleges megfigyelők nézete szerint ennek kétféle következménye lehet:

Először: Vagy elismerik a párt vezérei azt, hogy kötelesek a földmüvelés szükségleteit csak oly erővel képviselni, mint az ipari és a kereskedelmi szükségleteiket, vagy

Másodszor: ha nem, a republikánus párt igen könnyen elvesztheti jóreszét annak a farmerszavazatnak, amely a legutóbbi választáson diadalra segitette.

Az első eset azt jelentené, hogy a vezetés kisiklana az ipari régi gárda, a new englandiak kezéből, amely gárda eddig a republikánus párt politikáját irányította.

A másik eset pedig azt jelentené, hogy az elégedeltlenek külön pártot alakitanának, a mely azután ugy a republikánusok, mint a demokraták soraiból toborozná a tagjait és elsősorban a földmüvesek, a munkások és a nők szavazataira számitana.

Maguk a framerblokk tagjai tulajdonképen lelkiismeretes pártemberek, akik semmi esetre sem szeretnék a párt kereteit megbontani, azonban a dolog nem tőlük függ, hanem a nyugaton, délen és középnyugaton élő szavazóiktól, akik mind nagyobb elégedetlenséget tanusitanak.

Kenyon szenátor hevesen kikelt az ellen, hogy a kormány és a pártvezérei mindenáron lejáratni akarják a farmerblokk tagjait és lekicsinylik azoknak a törekvéseit. Ők tulajdonképen nem csinálnak csoportpolitikát, olyant, aminőt azok csinálnak, akik egyes alkalmakkor a vasuti blokkot, a hajózási, a pénzügyi blokkot megalkották. Ők a földmüvelés ügyének akarnak érvényt szerezni, mert ettől függ egyben az egész országnak a jóléte is.

A kormány tisztviselőit nagyon kellemetlenül érintette az, hogy az elnök által Washingtonba összehivott konferencia indorzálta és magáévá tette a kongresszusi farmerblokk követeléseit. A republikánus párt kebelében különösen Borah és Johnson szenátorok fáradoznak azon, hogy a harmadik párt megszülessék. A megszületés tényeazonban kizárólag az elégedetlen farmerblokk tagjaitól függ.

MÉRGET IVOTT BARÁTJA KÉTLAKI ÉLETE MIATT.

BOSTON, jan. 30. — Mrs. Bernice Boucher, egy szép elvált asszony, megmérgezte magát, amikor arról értesült, hogy Rev. Francis M. Boyer, episkopális lelkész, nös ember. Halála előtt pár órával a rendőrség nyilvánosságra hozta Boyer lelkész vallomását a fiatal nővel való viszonyát illetőleg, melyet a brightoni rendőrállomás kapitányának tett. Vallomásában elismerte, hogy nyole hónapnál hosszabb idő óta állt barátságban Mrs. Boucherrel, aki mint kollege-özvegy is szerepelt s erről feleségének is tudomása volt. Rev. Boyer egyik leggazdagabb ember New England-landban.

SZABADLÁBON VAN IGNATIUS

NEW YORK, jan. 30. — Ignatius Trebitsch-Lincoln, a nemzetközi kalandor, akit pénteken tudvalevően letartóztattak azzal vádolva, hogy jogtalanul csempészte be magát az Egyesült Államokba, ezer dollár biztositék ellenében szabadlábra került és otthagyta Ellis Islandot. Kötelezve magát, hogy a kihallgatásra megjelenik, bármikor is történjék meg az.

A bevándorlási hatóságok nem voltak hajlandók megnevezni azt az ügyvédet, aki a hirhedt férfiu nevében megjelent és letette a biztositékot. A kihallgatás azonnal megtörténik, a mint az itteni bevándorlási felügyelő, aki jelenleg betegen fekszik, felépül.

Ignatius letartóztatását ismét a tulságos szereplési vágy idézte elő. Még novemberben cikket közölt az egyik lapban, amelyben elmondotta, hogy ugy szökött be az országba és hogy kérni fogja, hogy politikai üldözöttként adjanak neki menedékhelyet.

Sok az uj nemzetközi egyezmény

A washingtoni lefegyverzési konferencia munkálkodásának dokumentumai.

FOLYIK A MUNKA.

A beavatottak szerint ujabb egyezményekre lesz szükség.

WASHINGTON, Jan. 30. — Az itteni hivatalos körök nézete szerint most, amikor a lefegyverzési konferencia a tizenegyedik hetébe lépett, valószinü, hogy annak a munkálkodásából eredményképen vagy egy tucat nemzetközi szerződés fog megszületni. Hogy a szám pontosan mennyi lesz, azt még maguk a hatalmak sem tudják. Eddig már nyole van befejezve, vagy áll végleges megszövegezés alatt és még nehány meg fog születni, mielőtt teljes befejezést nyerne a tanáeskozás.

Az eddigi nyolc egyezmény a következő:

Az öt hatalom egyezménye a tengeri fegyverkezés dolgában.

Az Egyesült Államok, Japán, Anglia és Franciaország között megkötött Csendes oceáni négyhatalmi egyezmény.

Toldás az utóbbihoz, arról, hogy Japán eredeti területe kivételtik a kölcsönös védkötelezettség alul.

A kilenc hatalom egyezménye arról, hogy Kinának nagyobb beleszólást engednek a saját ügyeibe.

A kilenc hatalom egyezménye a nyitott kapu politikájáról és a Root féle elvek elfogadásáról.

Egyezmény Yap dolgában az Egyesült Államok és Japán között.

Egyezmény az Egyesült Államok, Japán és Hollandia között a volt német kábelvonalakat illetően.

Egyezmény Japán és Kina között Shantungot illetően.

A konferencia hosszu tartama folytán az amerikai költségvetési megajánlott összeg kimerülőben van és póthitelre lesz szükség.

A LELKIISMERET SZAVA ÖNGYILKOSSÁGBA VITTE.

TORONTO, Ont., jan. 30. — A rendőrség véleménye szerint a lelkiismeret önvádja vitte James Buchanant saját életének az elpusztitására. Ezelőtt tiz nappal meghalt ugyanis fia, Anderson, aki az anyjának címére postán névtelenül küldött "szépitő port" bevette. Ma azután C. McCarthy nyomdász felismerte hullájában azt az ismeretlen embert, akinek rendeletére elkészitette azt a használati utasitást, mely az eddig rejtélyes "szépitő por" mellé volt csomagolva.

AZ AMERIKAI BIBOROSOK UTJA.

A bal oldalon William O'Connell, a jobb oldalon Dennis J. Dougherty biboros.

A szent kollégium két amerikai tagja O'Connell és Dougherty biborosok utban vannak ugyan Róma felé, de nem érkezhetnek meg arra az időpontra, amikor a pápaválasztás, illetve a szavazás kezdetét veszi. Azonban elég korán érkeznek meg ahhoz, hogy a világfontosságu nagy ügyben méltó szerephez jussanak.

Tudományos kisérletek

Nagyban tanulmányozzák az influenzát és tüdőgyulladást a szakértők.

NEW YORK, jan. 30. Dr. William H. Parks, a városi egészségügyi hivatal egyik vezetője szerint három esztendő óta nagyban harcol az orvosi tudomány, hogy egyrészről az influenzának, másrészről pedig a tüdőgyulladásnak a baccillusait alaposan kikutassa és a megfelelő szérumot ellenükben elkészithesse.

A kisérletezéseket nagyrészét Afrikából és Délamerikából importált majmokon végzik. Eddig nem kevesebb, mint ötszázat importáltak belőlük.

Emellett a három esztendő folyamán a kisérletező orvosok hatezer beoltott és nyolcezer be nem oltott embert tartottak állandóan megfigyelés alatt. A beoltottak között csak két tüdőgyulladás eset fordult elő, mig a be nem oltottak között tizenkettő.

Ugyanesak Parks szerint az influenzát illetően a kisérletek nem sok eredménnyel jártak. A tudósok még mindig nem tudták megtalálni a betegség titokzatos bacillusát, amely minden valószinüség szerint anynyira kicsiny, hogy még a legfinomabb müszerekkel sem észlelhető.

A tüdőgyulladás bacillusával azonban komoly kisérletek folynak. Amennyiben a szérumot tökéletesiteni sikerül, ezzel egyben az influenza bacillusainak a veszedelmességét is csökkentik, mert az influenza különösen akkor életveszélyes, ha tüdőgyulladással párosul.

A VILMOS CSÁSZÁR 63-IK SZÜLETÉSNAPJA.

BERLIN, jan. 30. — William Hohenzollern még mindig "Németország császára és Poroszország királya" a hatvanharmadik születésnapja alkalmából, a monarchista sajtó szerint. Ezek az ujságok sajnálkozással emlékeznek meg az elmult évek pompájáról és felvonulásairól ezen a napon. A Kreuz Zeitung, mely a vaskereszt képét hozza jeligéjével: "Előre Istennel és Királylyal és Hazával" azt irja, hogy Vilmost hazaárulók és hamis tanácsadók kényszeritették a lemondásra trónjáról, s hozzáfüzi: "reánk royalistákra nézve a neki tett hüségeskünk igaz marad s azt megismételjük a halálig".

Bányászok bérharca

A délohioi szénbányászok nem fogadják el az ajánlott bércsökkentést.

COLUMBUS, O., jan. 30. — Most már biztosnak látszik az, hogy a bányásznuio déli Ohio tizenkétezer bányászát sztrájkra fogja kirendelni március harmincegyikén és semmi körülmények között sem fogja elfogadni a bányatulajdonosok által ajánlott munkabérleszállitást.

"Biztosra vesszük", mondotta Lee Hall, az állami unio elnöke, "hogy a munkások kövétni fognak bennünket. A tulajdonosok rá fognak jönni arra, hogy a legelkeserettebb harcoló munkásesapattal találják magukat szemben."

Viszont a bányatulajdonosok azt a kijelentést tették, hogy a bányászok egy része ki fog ugyan menni a sztrájkba, azonban jó sokan inkább elfogadják a bérleszállitást, semmint hogy ujabb munkanélküliségnek tennék ki magukat.

A munkabérleszállitást a tulajdonosok önmaguk határozták el, a szervezet mindennemü megkérdezése nélkül. A bércsökkentési javaslat 30—47 százalék bércsökkentésről beszél.

Befejezett a tragédia

A férj megölte a hütlen asszonyt és azután önmagát is elemésztette.

MADISON, Wis., jan. 30. — Mathew Hadlek, muscodai farmer, két évvel ezelőtt öngyilkosságot követett el. Az ok az volt, hogy a felesége viszonyt kezdett John Swandával, a gyerekkori játszópajtásával, a kit a farmer hozatott ki Csehországból.

Swanda elvette az özvegyet. Nemrég a férj arról panaszkodott, hogy a felsége megint nagyon kedveli az idegen férfiak társaságát. "Ugy kell nekem", mondotta keserüen. "Ugy bánnak velem, ahogyan én bántam a szegény Matthewval."

Szombaton azután megtörtént a tragédia. A szomszédok megtalálták a férjnek és a feleségnek a holttestét. Swanda agyon lőtte a feleségét és saját magát ugyanazzal a puskával, amely két év előtt Hadlek az életét kioltotta.

TÖMEGES HALAL A MOZI ROMJAI KÖZT

A konklave legutolsó készületei

Ma mondották XV. Benedek pápáért az első ünnepélyes rekviemet a biborosok.

ŐRZIK A RÉSZLETEKET.

Akik a Vatikánban maradnak, titoktartást fogadnak.

RÓMA, január 30. — Ma kezdődtek meg a pápaválasztó konklávé végső előkészületei, a mely konklávén a biborosok testülete XV. Benedek pápa utódját fogja megválasztani és a mely konklávé esütörtökön veszi kezdetét. A konklávét megelőzően tudvalevően három ünnepélyes rekviemet celebrálnak a kardinálisok. Az első ezek közül ma tartották meg.

A remekszép és történelmi nevezetességü sixtini kápolnában már elhelyezték azokat a rekeszeket, amelyekben a szavazás alkalmával a biborosok ülni fognak. Az előirt ceremóniák betartására a legrészletesebben ügyelnek. A jelenlevők, a biborosok kivételével valamennyien feketében lesznek.

Mindazok, akik a Vatikánban maradnak akkor, amikor esütörtökön a nagy bronzajtókat bezsukják, esütörtök reggel a sixtini kápolna mellett levő Sala Regiában gyülnek össze és le fogják tenni az esküt arra, hogy a megtörténendőket teljes titokban fogják tartani. Ugyanekkor a szent kollegium bizottságot nevez ki, amely a titkároknak, a szolgáknak, általában a jelenvoltaknak a személyazonosságát megállapitja és őket igazolja. Ugyan ez a bizottság nevezi ki a konklávé őreit és ez szerződtet borbélyokat, asztalosokat, esővezetőket és más olyan iparosokat, a kiknek a szolgálataira szükség van a konklávé tartama alatt.

Intézkedés történt arra, hogy a St. Damaso udvaron keresztül az esetleg szükségeltető dolgok beszállithatók legyenek, azonban ez mindenkor két tanu jelenlétében történhetik. Az illető dolgokat egy forgó gépezeten keresztül lehet a falon át az udvarra beadni.

Ezeknek a beadása azonban csak meghatározott időpontokban történhetik. A két tanunak mindenkor jelen kell lennie. A beérkezett dolgokról azonban a kardinálisokat kiátkozás terhe mellett értesiteni nem szabad.

A sixtini kápolnába hatalmas emelvényt létesitettek és a biborokok rekeszeit erre helyezték el. Az egészet müvészi kivitelü szőnyegekkel vonták be. Michael Angelo világhirü "utolsó itélete" elé oltárt létesitettek és arra hat hatalmas ezüst kandelábért helyeztek.

$2575 ZSÁKMÁNY S EGY CSOMAG SÜTNIVALÓ HUS

BOSTON, jan. 30. — Két ember támadott reá John Doherty, az S. M. Howe Co. charlestoni kályhagyáros munkásainak fizetését szállító gyári alkalmazottra s el is rabolták tőle a pénzes zacskót, mely $2,575 készpénzt tartalmazott. Ráadásul elvettek tőle még egy csomagot, melyben pár font sütnivaló pecsenyehus volt.

ÉSZAKRA SIETŐ VADLUDAK A TAVASZ HIRNÖKEI.

BOWLING GREEN, jan. 30. Fred Niekolas jelentette azt az örvendetes hirt, hogy nagyobb csapat vadludat látott, melyek vigan vonultak észak felé, ami csalhatatlan jele annak, hogy vége a télnek s tavaszi időre rejtélyes "szépitő por" mellé számithatunk.

A HALÁLNAK ARATÁSA

NYOLCMILLIÓ MAGYARORSZÁG MAI LAKOSSÁGA

Az 1921. január 1-én végrehajtott magyar népszámlálás 7,840,832 lelket talált magyaruralom alatt. de egy év óta olyan nagy változáson ment át a csonkaország területe, hogy ez a szám már csak történelmi értékkel bir. Az egy évvel ezelőtt még magyar igazgatás alatt álló Nyugatmagyarország osztrák igába került s ezáltal ismét 297,000 lélekkel csökkent az ország népessége. Ezzel szemben 460,000 magyar testvérünk szabadult fel Pécs és Baja vidékén, ugy, hogy a változás figyelembevételével 8,004,000 főre emelkedett a szabadon élő magyarság száma.

Felelősség terheli a gazdagokat

A fiatalabb Rockefeller templomi beszédet tartott New Yorkban.

A FÉRFI IDEÁLJAI.

Az általa alapitott bibliai osztály jubileumát ülte.

NEW YORK, jan. 30. — Az ifjabb John D. Rockefeller. Kinához visszatérte óta először szólalt meg a nyilvánosság előtt. A negyvennyolcadik születésnapja alkalmából beszédet mondott a Fifth Avenue baptista templomban. Az általa huszonöt évvel ezelőtt megalapitott bibliai osztály tagjai a beszéd végeztével remek csokrot adtak át Rockefeller nejének, aki a leányával és a fiaival ott ült az erkélyen a beszéd alatt. A fiatal Rockefeller a "férfi ideáljairól" beszélt.

Azt fejtegette, hogy menynyivel jobb nem a földi vagyont gyüjteni össze, hanem várni a menyekre, ahol tiszta lesz az öröm, valamint azt, hogy a gazdag embernek a felelőssége milyen óriási a világon.

A beszédében alaposan kikelt a rosszul alkalmazott jótékonysággal szemben. Azt mondotta, hogy a gazdag ember rettenetes károkat csinálhat. A pénznek csak akkor van igazi értéke, ha azt igazi értéktermelésre forditják és a siker titka nem más, mint az, hogy megszokott dolgokat szokatlanul jól csináljunk.

Kérte a hallgatóságot, hogy tartsák meg az igazi keresztényi erkölcsöket, amelyek a szeretet erkölcsei és imádkozott azért, hogy az Isten világositsa fel az elméket a világon.

VAGYONOS NÖ REJTÉLYES HALÁLA MAGÁNLAKÁSÁN.

WASHINGTON, jan. 30. — Gyanus körülmények közt találtak reá a 29 éves Miss Frances McInnes holttestére apartment lakásán a mult este. A lakásban rendetlenség uralkodott s holttestemellett feküdt egy bankbetét szelvény, mely arról szólt, hogy pár nappal ezelőtt 3,000 dollárt tett be a bankba. Ujjain a rendőrség szerint több ezer dollár értékü gyémántgyüriük voltak. Miss McInnes előkelő körökben nagy ismeretségnek örvendett s azt mondják, hogy csak nemrég egy válóperben is szerepelt a neve.

TELJES SZIGORRAL INDUL AZ ELJÁRÁS

Családok p[illegible]ztultak el

WASHINGTON, jan. 30 — A Knickerbocker Theater rettenetes katasztrófája eddig [illegible] ember az életébe került, mig a sebesülteknek eddig [illegible] napi [illegible] száma 250. A hatóságok, több irányban is szigoru[illegible]atot inditottak a szerencsétlenség okának kideritésére.

A borzalmas katasztrófa tudvalevően közvetlen következménye volt annak a szörnyü hóviharnak, amelynél nagyobb az amerikai fővárost egy negyedszázad óta nem látogatta meg. A hatalmas hóesés következtében a színház épületének tetején összehalmozódott hómennyiség sulvát a tető nem birta ki és a menyezet beszakadt, maga alá temetve a színház közönségét. A vizsgálat elsősorban annak a kideritésére indul meg, hogy vajjon a tető megépitésénél kellő gondossággal jártak-e el és megcsinálták-e a kötelező terhelési próbát. **A szenátusban Capper kansasi szenátor követelte, hogy a bizottság folytasson le sürgös vizsgálatot.** A Házban ugyanezt a javaslatot terjesztették elő és a helyi koroner és az épitkezési hatóságok is lefolytatják a vizsgálatot.

Ma reggelre már a romok alatt talált összes felismerhető holttesteket átszállitották a Christian Science épületbe, amelyet ideiglenes temetnézőnek rendeztek be. Innen a hozzátartozók már az összes tetemeket elszállitották és csak egyes vére ruhafoszlányok jelzik a katasztrófát, amely lefolyt. A romok között felváltva száz-száz tengerészkatona dolgozik szorgalmasan, akiknek tüzoltók és rendörök segédkeznek a munkában, mig a romok körül, a kordonon kivül állandóan százak és százak álldogálnak és a legborzalmasabb jelenetek játszódnak le.

A katasztrófa borzalmas [illegible]nyait jelzi az, hogy annak során egész családok elpusztultak, szülők vesztették el a gyermekeiket, gyermekek a szüleiket. Nem kevesebb, mint tizenöt esetben a férj és feleség, az apa és a leánya együtt haltak meg a romok alatt.

A katasztrófa egyik áldozata **E. H. Shaugnessy**, a postaminiszter helyettese, aki válságos sérülésekkel fekszik az egyik kórházban. Az éj folyamán három izben alkalmaztak vérátömlesztést, azonban az orvosok nem biznak a felépülésében. Shaugnessy a feleségével és a két leányával együtt volt a szinházban. Az asszony bordatörést szenvedett és a két leánya súlyos sérülésekkel került a kórházba.

Igen sokan sebesültek meg suyosan a katasztrófa folyamán. A város kórházai szinte zsufolásig tele vannak sebesültekkel. Az orvosok, ápolónők és az önkéntes mentők szünet nélkül dolgoznak. A katasztrófa nagysága csak vasárnap éjjelre bontakozott ki teljes szörnyüségében. Akkorra már megszervezték a mentés munkáját és egyre-másra szállitották el hordágyakon a megcsonkitott holttesteket, a sebesülteket. A halottak egyrészét csak a zsebükben talált iratok révén lehetett identifikálni.

A tetemnézőben rettenetes jelenetek játszódtak le. Egyremásra érkeztek az aggódó hozzátartozók és ismerték fel a saját halottaikat. Nem volt elég koporsó a halottak részére, ugy, hogy az automobiloknak állandóan ide-oda kellett szaladgálniok a különböző temetkezési vállalatokhoz. A mentés munkáját végző katonaság felett Bandholtz tábornok parancsnokol.

Közben az önfeláldozásnak, a hősiességnek nagyszerü példáit is láthattuk. A Walter Reed kórházban **negyven tengerészkatona ajánlkozott arra, hogy megengedi a vérét átültetni a sebesültekbe,** ha az orvosok ezt szükségesnek látják.

Oscar C. Kanstonnak, az Interstate Commerce Commission egyik alkalamazottjának, csaknem az egész családja kipusztult a szerencsétlenség alkalmával. Kanston a feleségével, két felnőtt leányával és 11 éves fiával együtt volt a szinház erkélyén. Csak a fiu menekült meg. Valahogyan sikerült neki a katasztrófa pillanatában a lépesők felé eljutnia. Mind a négynek a holttestét megtalálták.

A tiz éves Jordan Hill óriási erőfeszitéssel kihozott a romok közül egy nála sokkalta nagyobb leányt és azután könyörgött a hatóságoknak, hogy engedjék meg, hogy másokat is kihozhasson.

Archie P. Bell és Nannie Lee Lambert a napokban akartak megesküdni egymással. Mindkettőjük megesonkitott holttestét kihuzták már a romok alól.

Egy aviatikus főhadnagy, amikor a robajt meghallotta, besietett a szinházba és öt sebesültet hozott ki. Azután kereken megtagadta azt, hogy a nevét megmondja a tudósitóknak.

A katasztrófa bekövetkezése előtt alig néhány pillanattal a humoros képnek leghumorosabb jelenetén mulatott a közönség. Pár perc mulva a nevetőknek nagy része már halott volt.

KEGYELMET NEM ISMERŐ NÉGER RABLÓBANDITÁK.

CINCINNATI, O., jan. 30. — John Cafeo, egy gyümölcsüzlet alkalmazottja, alig köszöni életét a két néger bandita kegyelmének, akik hajnalban bezörgettek az üzletbe. A két gonosztevő mindenekelőtt elrabolták $16 készpénzét, majd lábainál fogva lehuzták a pincébe, ugy, hogy a feje csaknem széjjeltört a lépesőkain, miközben eszméletét vesztette, de ennek daeára még kétszer rá is lőttek. Az egyik golyó a nadrágját érte.

A MAROKKÓI RABLÓVEZÉR MÁR MEGADNÁ MAGÁT.

TETUAN, Marokkó, jan. 30. Raisuli banditavezér és csapatai nagyon veszélyes helyzetbe jutottak a legutóbbi spanyol csapatmozdulatok folytán s engedélyt kért, hogy a megadása iránt már egyszer megindult tanácskozást folytassák. Mindenekelőtt a bombázás beszüntetését kérte, ami követői sorában nagy rémületez okoz, de a spanyol csapatok parancsnokai elutasitották kérését s folytatják az előnyomulást.

AZ ÉV SZENZÁCIÓJA A SZABADSÁG NAPTÁRA

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Thirtieth year. Published daily by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
(An Ohio Corporation Dr. Andrew Cserna, President; B. K. Cserna, Sec'y-Treas.)

Founded by: E. T. Kohányi — Alapította: Kohányi Tihamér

DR. ANDREW CSERNA, Editor

Edited and Published at — Szerkesztőség és kiadóhivatal:
700—702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
Telephone: Bell, Main 3536. Central 1231.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Canadában egész évre: $6.00; félévre: $3.00. — Külföldre: egész évre $10.00; félévre: $5.00. — Cleveland városában egész évre: $8.00; félévre: $4.00. — SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada one year: $6.00; half year: $3.00. — Foreign countries: one year: $10.00; half year: $5.00. — Cleveland one year: $8.00; half year: $4.00.

Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for Transmission through the malls as Second Class Matter.

Eastern Office: — New Yorki irodánk címe:
Room 603 Tribune Bldg, 154 Nassau St., New York
Üzletvezető: Joseph Horváth, Manager.

Az ismeretlen hiba.

A FARMEREK — mennyi szó esik róluk az utóbbi időben, mennyi szó, amely vagy mellettük, vagy ellenük tornyosuló hangulatról ad számot. Van-e azonban valaki, aki meg tudja gondolni, mennyi mindent tettek a farmerek az elmult esztendőben az amerikai népért?

Van-e valaki, aki képes meggondolni, mit tettek a farmerek minden egyes Amerikában élő emberért külön-külön?

Hadd álljon itt ismét egy kis statisztika—

Ha az egész termést, ami az amerikai farmerek érdeme, felosztanák az Egyesült Államokban minden férfi, nő és gyermek között, fejenkint a termékek a következő arányokban oszlanának meg:

Huszonkilenc busel kukorica.
Hét és fél busel buza.
Tiz busel zab.
Egy és egynegyed busel árpa.
Négy busel burgonya.
Egy tonna széna.
Tizenegy font dohány.
Százhatvanöt font marhahus és disznóhus.
Huszonnégy font cukor.
Kilenc font amerikai mogyoró.
Egy busel alma.

Ezenkivül a farmer, természetesen, adott még az amerikai embereknek más husnemüt is, gyümölcsöt, zöldséget, főzeléket, gyapjut és egyébb termékeket.

Az amerikai termékek közül nagy mennyiséget exportáltak. Ennek az exportnak azonban megkaptuk az ellenértéket, mindent, amire szükségünk volt — ugy, hogy az arány egyáltalán nem változott.

Vessünk egy pillantást erre a kimutatásra. Akkora összegek szerepelnek benne, hogy az olvasó bátran ezt mondhatja — sose tudtam, hogy ennyire gazdagok vagyunk, sose tudtam, hogy ennyi minden és ilyen nagy bőségben áll a rendelkezésünkre.

De ugyanakkor önkénytelenül is előtérbe tolakszik egy kérdés — hogyan van az, hogy ekkora gazdagság mellett lehet még az Egyesült Államokban valaki, aki arról panaszkodik, hogy éhes?

A disztribuciós módszerünkkel valahol valami baj van.

Hol?

* * *

DE nemcsak éhségről panaszkodnak az emberek ebben a bőségesen termő Amerikában. Vannak, a kik arról panaszkodnak, hogy fáznak. Hogy nincs mivel füteniök. S a statisztika ugyanakkor arról számol be, hogy, ha az Amerikában termelt szenet minden férfi, nő és gyermek között felosztanák, mindenkire öt tonna szén esnék.

S hogy a szénnek könnyebb dolga legyen, mikor bennünket melegen tart, az amerikai farmerek arról is gondoskodnak, hogy fejenkint mindenkire negyven font gyapot és három font gyapju essék.

Az olajiparunk annyi olajat produkál, hogy évenkint mindannyiunkra négy és fél hordó esik belőle.

Gazolint pedig annyit termelnek, hogy évenkint belőle egy emberre negyvenhét gallon esik.

A vasiparban tavaly nagy depresszió mutatkozott. Mégis, annyi vas termett, hogy fejenkint 311 font esik belőle.

* * *

MINDEZEK után az a gondolat is ötlik az ember agyába — mennyi minden kell ahhoz és milyen nagy mennyiségben hogy ezt a mi országunkat üzemben tudjuk tartani.

Holott talán nem is igy áll a dolog. Holott talán ugy áll a dolog, hogy nem lenne szükségünk a termékek ilyen nagy mennyiségére, ha tényleg mindenkinek alkalma lenne arra, hogy megkapja azt, ami a föld hozadékából tulajdonképen megilleti őt, ha az emberek tényleg abban a helyzetben lehetnének, hogy hozzáférhetnének ahhoz, amire szükségük van.

Sajnos, nagyon jól tudjuk, hogy ennek az elméletnek épen az ellenkezője igaz. Tudjuk, hogy vannak emberek, akik haszontalanságokra, fényüzésre, szükségtelen dolgokra rengeteget költenek, mig másoknak annyijuk nincs, hogy kenyeret vehessenek maguknak.

Valahol valami fundamentálisan hibás. Valami titkos, mély hiba van valahol a mi gazdasági berendezkedésünkben.

Hol?

Eddig még senki se tudott, vagy akart rá megfelelni.

MEXIKO IS SZÁRAZ LESZ DE CSAK 7—10 ÉV ALATT.

WASHINGTON, jan. 30. — Obregon elnök a mexikói nemzeti ital, az ugynevezett pulk eltörlését tervezi. Cornelius Ferris konzul által a kereskedelmi miniszteriumhoz tett jelentés szerint. Külön bizottságot nevezett ki a készitésére szolgáló maguey-termelés megszüntetésének tanulmányozására. A maguey termelése a közbirtokossági társaság legvagyonosabb családjainak képezi a főjövedelmi forrását, azért csak fokozatosan akarják azt keresztülvinni s az ujabb ültetvények betiltásával 7—10 évre tervezik a "szárazság megvalósitását a nemzeti ital készleteinek kimerülését.

EURÓPA SZELLEMI ÉLETE A NAGY NYOMORUSÁGBAN

A Szabadság részére irta: REMÉNYI JÓZSEF

Cleveland, O. jan. 28.

EURÓPAI utam alatt ismételten is arra gondoltam, hogy ez a világrész ezidőszerint semmi egyéb, mint alacsonyrendü orfeumelőadásnak és rendkivül siralmas éjjeli menedékhelynek az összetétele. Nem szabad illuziókkal visszatérni Európába, mert legfeljebb olyan csalódásban lehet része az embernek, amelyet a szomoruság aláárnyékol. De egy vigasz van: **nem az európai gondolat süllyedt le, hanem az európai élet,** s ha a lélek odaát sok helyt prostituálódott is, akik lezüllöttek, azok szenvedve viselik el sorsukat és türik el végzetüket. Az élet, helyesebben gazdasági és társadalmi rendünk financiális problémái és az európai ember tehetetlensége között az az arány, mint a mága szüz erejére támaszkodó lélek és minden visszataszitó és könyörtelen eszközt maga előtt igazoló szörnyeteg között. Nem egy izben az volt az érzésem, hogy aki most Európában a legtehetetlenebb, az a legrokonszenvesebb, mert legbecsületesebb, mért képtelen elhelyezkedni olyan körülmények közepette, amelyek becstelenséget, kiméletlenséget és a legelemibb erkölcsi feltételekkel való megalkuvást követelik. Elfogadhatóan rendes viszonyok idején a tehetetlenség valóban nem erény, de a **mai Európában ez a fogalom gyakran azonos azzal a tartalommal, hogy nem tudok csalni, lopni, rabolni, kétszinü lenni, hogy nem tudok végigtaposni a szomszédom lelkén és belein, hogy nem tudok minden hájjal megkent csirkefogó lenni.** Nem a pápaszemes professzoroktól meghatározott big és vérszegény erény, hanem az igaz és tiszta élettől is igazolt erkölcsi erekkel áthálózott gerinc a legnagyobb vesztes a mai Európában.

És mégis! Amint fentebb emlitettem, nem az európai gondolat sülyedt le, hanem az európai élet. Az irodalomban, a müvészetben, a szellemi élet ezermás megnyilvánulásában örömmel tapasztaltam, **hogy nincsen hanyatlás,** hogy a gondolat hagyományaival rendelkező európai lélek keresi a maga igazát, hogy a **tökéletes szegénységben és nyomoruságban is a lélek supremáciáját igazolja az anyagiság felett.** Megindító! Nem szabad harmóniát keresni a jelenlegi európai alkotásban, mert hiszen **az alkotás hegeméniája hazugság volna.** Az élet most csaugyan pofozza és dögönyözi az akadémikus müvészetet. **Csak az a szellemi élet igaz, amely visszatükrözteti az élet tülekedését, formátlanságát.** A "l'art pour l'art" elefántcsonttornyos elmélete, az élettől való teljes elszakadás fényüzés volt mindig, de különösképen most az, amikor az éhség és bizonytalanság az európai élet jelvényei. Azok a szellemi megnyivánulások, azok az irások, festmények, zenei müvek a legbecsületesebbek a jelenlegi Európában, amelyekben benne dübörög, sikolt, ordit és harsog a tiltakozás az elhanyagolt, istállószerü állapot ellen, amelybe diplomaták, államfők, szobatudósok, mint tanácsadók és hasonló héroi az elmult életrendnek, sodorták a társadalmat. **Ne keressük a formaművészetet, vagy legalább is kizárólagos formaművészetet abban az Európában, amelyben minden deformálódott.** Nem a realismus vagy a naturalismus a lényeges (elvégre sem az a célja, hogy a fényképező miféle szellemi alkotásnak nem géppel versenyezzen), hanem **az alkotásokon keresztül találjunk rá a nyitjára az európai lélekben tobzódó vajudásnak.** Maga az európai élet kisérleti állomás, tehát ugyebár természetes és magától értetődő, hogy kijegecesedése ennek az életnek; a szellemi alkotás ugyancsak a kiserletezés sokfajta tünetet mutassa. Az elhanyagolt test és az eltorzult lelek nem hatódhatik meg pásztordalokon!

Vigasztaló jelenség, diadala a leleknek, hogy a hol a mindennapi ebéd megszerzése problema, ennek a kérdésnek az elintézése ugyancsak inspiráció az alkotásra. **Ez a lélek halhatatlansága, hogy a piszokban is keresi a napot, ami kimondott kufár-természetek előtt mindenesetre érthetetlen.** Nem az a fontos, hogy expressionista alapon avagy pedig aktivista alapon hallgat-e valaki a lelke hivó szavára, hanem, hogy egyáltalában hallgat rá. Az éhes ember megeszi az ételt akkor is, ha nem adnak neki villát és kanalat hozzá. **Nem válogathat abban a formában, ahogy egyék. Szellemi lelkiismerete,** az iró, a müvész, az alkotó ugyancsak **kénytelen elhanyagolni a formát, mert nem akar hazudni,** mert nem mer csalni, mert igaz és következetes akar maradni ahhoz a vulkánhoz, a mely őt kilökte a felszinre. A Platontól hangoztatott "igaz szépség", amelyet az ember keres a szemeivel és ha megtalálná, akkor isten barátja volna, **nem szünt meg ezeknek a szellemi alkotásoknak a vágya lenni,** csak annyiban tolódott el a meghatározása, hogy **sokkal nehezebb megtalálni ebben a kaotikus világban, mint a görög bölcs idején.** Mialatt az "igaz szépet" keresik, nekik is meg kell keresniök a mindennapi kenyerüket, őket is rugja az a szomszédjuk, aki lelkiismeretlenül összeharácsolta a pénzt, az ő vérüket is szivja a valutaspekuláns, az ő lelkük piócája is a környezetük gyakori cinismusa és önzése. Mert ennek a tudatában vannak, mert tudják, hogy az európai életben a politikusnak nevezett korlátoltság és paradicsoma, a nemzetközi konferenciának nevezett intézmény karoltvé jár, mert tisztában vannak azzal, hogy a **mai nemzedék sokkal különbb szenvedésnek az átkát hordja magában, mint a mult,** de mert nem akarnak megszünni hinni a **szépben, életük egyetlen igazolásában,** tehát a szépet és az igazat, ami a legtöbb esetben ugyanaz, nemcsak esztétikai, hanem az erkölcsi kényszer jegyében szolgálják is. **Müvészek és prédikátorok s az a becsületes, nemes, őszinte szolgája, az alkotó életnek Európában jelenleg, aki müvész és prédikátor egyidőben.** Örvendetes, hogy hiveik száma is rohamosan szaporodik.

SZINHÁZ JÁRÁS HITEL ALAPON

Ami még nem volt.

VALLALATOT megesiálni semmiből — ezt már hallottuk. Szinházi vállalatot kezdeni hitelből — ez egyáltalán nem szokatlan. Különösen a mai, képtelen financiális állapotok mellett a hitelnek olyan különböző vállfajai bukkannak fel, hogy a csendes szemlélő elszédül. Csendes szemlélő pedig az, aki nem gründol vállalatot és igy nem részesülhet ama gyönyörben, hogy hitel után futkosson.

Gazdasági, pénzügyi depresszióban elképzelhető, hogy valakinek hitelbe adnak enni, hogy hitelből ruházkodjék valaki, hogy hitelből lakjék és igy tovább. Ezek utóvégre életszükségletek.

Clevelandban azonban olyan dolog történt, ami nemcsak a hitelezők között kell, hogy forradalmat okozzon, nemcsak az adósok között kell, hogy méltó feltünést és örömet keltsen, de kell, hogy a hitelmüveletek történelmileg szankcionált irányát megváltoztassa.

Clevelandban van egy szinház, ahová hitelbe lehet bemenni.

Ez érdekes, nemde? De.

A szinház tulajdonosa azt az ujitást hozta be, hogy az a látogató, aki be tudja igazolni, hogy már régebben munka nélkül van, hitelbe mehet be a szinházába, akkor fizessen majd, ha lesz munkája.

Valaki odamegy a szinház irodájába és szabályszerüen igazolja a munkanélküliségét. Meg kell mondania a legutolsó alkalmazójának a nevét és cimét. Azután utána járnak a dolognak. Ha kisül, hogy igazat beszélt, megkapja a hiteljegyet, ami a családjára is érvényes. A hitel husz hétig tart.

A gondolat eredeti és megtehetősen humánus.

Egy munkanélkülinek a helyzete amugy is meglehetősen sivár és kétségbeejtő. De mennyire sivárabb és kétségbeejtőbb, ha meggondoljuk, hogy este, az egész napi lótás-futás, munkakeresés után fáradtan, leverten hazatér és nincs egy vas a zsebében, még csak arra sincsen alkalma, hogy egy moziba bemehessen és ugy ő maga, mint a családja egy-két órára elfeledjse a rettenetes gondokat.

Ez a clevelandi szinháztulajdonos egy jóltevő, az kétségtelen. Azoknak ad hitelt, a kik arra legjobban rászorultak és olyasmire ad hitelt, a mire valóban szükségük van az embereknek. Bufelejtőt ad hitelbe. Szórakozást ad kölcsönbe.

Egy pszihologus ez a clevelandi szinház tulajdonos. Tudja, hogy egy sötéten látó ember számára mi a legfontosabb. Tudja, hogy amit csinál velük, üzletileg is meglehetősen jó befektetés, olyan klientélát dolgozhat fel magának, amelyből csak kevesen fognak elmaradni, ha abba a helyzetbe jutottak, hogy fizetni tudnak majd a szinházjegyért.

A régi rómaiak nagyon jól tudták, mit akarnak, mikor kenyeret és cirkuszi játékokat követeltek. A mindennapi kenyeret akarták és a mindennapi szórakozást. Ez a clevelandi szinháztulajdonos, sajnos, kenyeret nem tud a munkanélkülieknek adni. De megadja nékik azt, aminek a megadására módjában áll — cirkuszi játékokat ad.

Nem lehetetlen, hogy ez az eredeti gondolat követőkre fog találni az országban. Annyira kézenfekvő az ötlet, — mint minden jó ötlet — hogy kell, hogy utánzókra találjon. Egy szinház "feldolgozásához" a mai nehéz viszonyok között valóban alkalmas eszköz. Az a pénz, amit egy-két esetben el fog veszíteni a szinház tulajdonos, bőségesen meg fog térülni azoktól, akik hálából állandó kosztümerek maradnak majd.

...Nem akarjuk megbántani a derék clevelandi szinháztulajdonost, de látszik, ismeri azt az állapotot, azt az örömet, amit a hitel nyujt. Különben nem jutott volna eszébe ez a gondolat.

MI AZ IGAZSÁG?

Azt megtudja, ha az alábbiakat figyelmesen elolvassa és emlékezetében tartja

Az igazság az

hogy dollárjaiért sokkal több koronát kap nálunk.

Az igazság az

hogy mi pénzét leggyorsabban és legpontosabban szállitjuk és az átutalt összeget hiánytalanul kifizetjük odaát, amit az átvevő sajátkezüleg aláirt nyugtájával igazolunk.

Az igazság az

hogy megtakaritott pénzét nálunk a legbiztosabb helyen helyezi el és betétje után pontosan megkapja a 4 százalék kamatot

Az igazság az

hogy hajójegyeket a hajóstársulat eredeti árain adunk el és a szükséges iratokat közjegyzői osztályunk a leglelkiismeretesebben állitja ki.

Forduljon bizalommal hozzánk és csalódni nem fog.

AMERICAN UNION BANK

Főüzlet: 10 EAST 22nd STREET, a Bankpalotában. — Németh János elnök New York City — Fiók: 1597 SECOND AVENUE, Corn. 83rd Street.

m. n. áll

BÁRHOVÁ KÜLD PÉNZT

Magyarországba, Csehoszlovákiába, Romániába vagy Jugoszláviába küldje pénzét általam, mert én föltétlenül lelkiismeretesen, a lehető legolcsóbban, a leggyorsabban és jótállással eszközlök minden rám bizott pénzátutalást

AKÁR SÜRGÖNYI, AKÁR PÓSTAI UTON.

RUTTKAY JENŐ BANKHÁZA

106 AVENUE B — NEW YORK, N. Y.

áll

CIGARETTÁS NŐK ÉS A SÖTÉT JÖVŐ

Lucy Page Gaston kirohanása

LUCY PAGE Gastonról már többször megemlékeztünk. Ez a kisasszony roppant a szivén viseli az amerikai leányok erkölcseit. Hát jó nagy sziv kell hozzá és erős, annyi szentigaz.

A kisasszony, aki különben esküdt ellensége a cigarettának, legutóbb ismét nagy beszédben rohant ki az ellen, hogy az amerikai nők, különösen a leányok cigarettázzanak.

Miss Gaston szerint a nők cigarettázása valóságos epidemiaként terjed az országban. Ő, azt mondja a Miss, már husz esztendeje figyeli ezt a dolgot, de annyit mondhat, hogy az állapot soha olyan rossz nem volt, mint ma.

— Ami a legnagyobb baj, mondotta többek között, a cigarettázó nő eddig csak a nagyvárosoknak, különösen New Yorknak, volt a specialitása. A nagy városok elveszitették azt a kétes értékü dicsőséget, hogy cigarettázó nőket csak ott lehessen látni. A kis város asszonyai és leányai már épen ugy dohányoznak, mint a nagyvárosiak és sokszor nyilvános helyeken is. A mételyt bevitték a városból a faluba.

Miss Gaston hosszasan fejtegette, hogy a nők cigarettázása mennyiben hátráltatja az ország jövőjét és sötét, szomoru képet festett Amerika jövőjéről, ha a nők továbbra is abban az arányban fognak dohányozni, ahogy eddig tették.

— A cigarettás nő, a "flapper", a "vampir", aki nem átalja a magaslabdákat meginni és nem átalja mindazt megcsinálni, ami a magaslabda után következik, alássa az ország morálját. Hogyan legyen ezekből anya és feleség?

Miss Gaston egy női felsőiskola előtt is tartott előadást a cigarettázó nőkről. Nagyszerü módszere van arra, hogy a leányokat elrettentse a cigarettától. Azt mondja nekik, hogy csunyák lesznek tőle és időelőtt megvénülnek. Morálisan tekintve a dolgokat — mondotta még a kisasszony — a férfi cigarettázása épen olyan undok dolog, mint a nőké. Különbség azonban van a kettő között egészségügyi szempontból. A férfinek a szervezete elbirja a dohányzást sokkal inkább, mint a nőké, akik a természetük következtében már sokkal gyengébbek és törékenyebbek.

— Egy nő termetére nézve megfelel egy serdülő fiunak. Képzelhető, hogy egy serdülő fiunak mennyire árt a cigaretta. Hát épen ennyire árt a nőnek általában.

Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a szavait végre meg fogják szivlelni a nők és a hamutálcába teszik a cigarettát és a szemétkosárba dobják a cigarettatárcát.

DOLLÁROK

Tekintettel ama körülményre, hogy a Magyar Korona értéke állandóan esik, azt tanácsoljuk magyar honfitársainknak, hogy Dollárokat küldjenek általunk haza rokonaiknak, mert otthon a dollárért több koronát kapnak, mint itt. A pénzt táviratilag vagy pósta utján küldjük haza és beszerezzük önnek a cimzett sajátkezü aláirását bizonyitékul, hogy a pénzt átvette. Ha kelleme ünnepnapokat óhajt szerezni hozzátartozóinak, most utalja át pénzt, hogy idejében érjen haza.

Hajójegyeket Európába és onnan ide bármely vonalra adunk el a hajóstársaságok eredeti áraiu, minden további költség nélkül.

A szükséges okmányokat díj nélkül állitjuk ki.

Hivatalos órák: reggel fél 9-től este 8-ig. Vasárnap 9-től délután 1-ig.

HENRY C. ZARO
3rd Avenue, corner 6th St.
(39 Cooper Sqare)
NEW YORK CITY

SZURÁSOK ÉS FÁJDALMAK megszüntetésére

PAIN-EXPELLER

Védjegy Reg. U. S. Pat. Off.
Őszinte barát a szükségben.

TILOS A CSÓK AZ ÁLLOMÁSON

A szigoru állomásfőnök.

AZ EGYIK chicagoi állomás főnöke nagyon szigoru ember. Megtiltotta, hogy ezentul az ő állomásán bucsuzáskor az elutazandó és a hátramaradó megcsókolják egymást. A többi chicago állomás főnöke pedig minden látszat szérint praktikus gondolkodásu ember, aki azonnal belátja egy-egy ujitás helyes voltát, ennek következtében azonnal alkalmazták ezt a szabályrendeletet.

Szóval most ugy áll a helyzet, hogy a chicagoi állomások bármelyikén, ha urasága el akar bucsuzni neje önagyságától, ezt a fájdalmas érzést csók alakjában semmi esetre se fejezheti ki. Kifejezheti egy forró kézszoritással, egy mosolylyal, egy könnyel, vagy bárhogyan, de ajkát ajkára helyeznie egyszerüen és szigoruan tilos.

Mindez pedig miért? Mindez pedig azért, mert a chicagoi állomásokon nagyon érzékeny jelenetek játszódtak le, a bucsuzó felek tulságosan hosszu ideig tartották egymáson ajkaikat. Amiből az következett, hogy a vonatok késtek. Mikor egy-egy vonat elkésve érkezett meg valamelyik keleti állomásra és az ottani főnök emiatt keserü szemrehányással illette a mozdonyvezetőt, az vállat vont és igy szólt:

— Nem tehetek róla főnök ur, sokáig csókolództak a pasasok a perronon.

A chicagoi állomásokon a csók ezentul csak a mult egy édes emléke lesz.

LELŐTTÉK A DETEKTIVET S $20,000-T ELRABOLTAK.

WEST HOBOKEN, N. J., jan. 30. — Három autóbandita állta utját a North Hudson National Bank küldönsének s attól 20,000 dollárt raboltak el, közben lelőtték annak kisérőjét, Charles Harm detektivet s elmenekültek. A golyó a detektiv gyomrába furódott s bevitték a North Hudson kórházba, hol sebesülését aggasztónak mondják. A pénzt a bankból a postára akarták vinni.

A KÖRNYEZET BEFOLYÁSOL

AZ ANGOL ÁLLKAPOCS

AZ angol állkapocs szinte közmondásszerü volt még nem is olyan régen. Ama határozott, erős, egyenes vonalu állkapocs, amelyet a Simplicissimusban anynyi előszeretettel karrikiroztak. Ez az angol állkapocs, e nemzeti karakterisztikum, kezd — hogy ugy mondjuk — kimenni a formájából. Az angol állkapocs kezdi elveszitení e nemzeti karakterét. Az angol állkapocs kezd lágyabb vonalu lenni.

Miért?

Antropologusok szerint az angol állkapocs azért lett olyan határozott, mint amilyen régebben volt, mert mindig kemény ételeket rágtak, az állkapocs gazdája főleg véres beefsteaken élt, e kemény hust marcangolta és rágta, évszázadról évszázadra. Igy alakult ki a kemény állkapocs.

Ime, a darwini állati alkalmazkodás elmélete igy érvényesült a derék angolokon. Darwin honfitársain.

A környezet, az életmód, befolyásolja az embert. A vasmunkásnak idővel meggörbül a háta. Aki sokat jár automobilon, keveset gyalogol, annak gyenge lesz a lába. Az angolok ugylátszik, kezdenek elpuhulni. Kezd az állkapcsuk lágyabb lenni — már nem marcangolnak ugy, mint régebben.

A marcangolni vágyás, az angol nemzetnek e szembeötlő tulajdonsága, kezdene megszünni?

JÓ DRÁGÁN FZETTE MEG ELÖZÉKENYSÉGÉNEK ÁRÁT

NEW BRUNSWICK, N. J., jan. 30. — Előzékenysége és figyelmessége 145 dollár készpénzébe és alapos főfájásba került Louis Bebenick South Bound Brook-i lakosnak. Amint a Canal roadon hajtott autóján, egy látszólag megakadt autó mellé ért, melynek három utasa közül kettő a gépet vizsgálgatta, mig a harmadik a kormánykerék mellett ült. Gyanutlanul megállt, s felajánlotta segitségét. Gondosan vizsgálta az inditót, melynek kloroformos gázától csakhamar eszméletét vesztette. Órák mulva ébredt fel saját autóján, teljesen kifosztott zsebekkel.

ALLAH HARAGJA A TÁNCOSOKRA

A mérges seik.

HÁT most ugylátszik igazán vége a jazznak, meg a fox trotnak, meg a tangonak, meg a többi gyönyörü táncnak. Már Allah is haragszik rájuk. Angorában van többek között egy Musztafa Fehray nevü seik, ez legutóbb kijelentette — a keleti beszéd minden ékességével és szindus frázisaival — hogy Allah feltétlenül főbe sujtja vüllámával ama Fatimákat és Zulejkákat, Leilákat és a többieket, akiket elkap a fox trottolásnak, a tangozásnak és egyébb jazzolásoknak a láza.

Mert e modern, sőt ultramodern táncok nemcsak Törökországban, de már Angorában is teret hódítottak.

Jön egy Fatima, vagy Zulejka az utcán, meglát egy hitetlent, akár francia, akár angolt és igy szól, miközben fellebbenti a fátyolát.

— Na hát mi lesz öregem, mikor simizünk egyet?

Mert az angol és francia legációk tagjai valósággal megbabonázták az igazhitüek leányait és asszonyait a modern táncokkal.

Mindezek után érthető a seik haragja, aki nem kisebb autoritásra hivatkozik, mint Allahra.

A legációk azonban egyhén szólva fütyülnek a seikre és Allahra. Vigan küldik tovább a táncestélyeikre a meghivókat a mohamedán szépségeknek. Hogy hadd gyüjjenek és rázzák egy kicsit a tamburint. — Utóvégre vagy van simi láz a világon, vagy nincs.

Csokjassa, csokjassa, hová jutunk.

VAKMERÖ RABLÓ JÁRT A VASUTI ÁLLOMÁSON.

MARION, O., jan. 30. — Amikor az utolsó vonat kirobogott a Pennsylvánia állomásról, egy álare nélkül bandita feltartóztatta az állomás ügynökét s vagy 25 dollár készpénzt rabolt el tőle.

Pénzküldésnél—
PONTOSSÁG
Betéteknél—
BIZTONSÁG

KISS EMIL BANKHÁZA
133 Second Ave. New York

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kizárólagos képviselője

A Magyar Kir. Államvasutak Menetjegyirodájának kizárólagos képviselete

kez áll

AMERIKÁS MAGYAROK ÉLETE AZ ÓHAZÁBAN

A Szabadság budapesti levelezőjétől

ALKALMAM volt több Amerikából hazatért magyarral beszélgetnem. Benyomásaik az óhazai állapotokról külömbözőek, hiszen minden embernek más és más az egyénisége, más a megfigyelő képessége és más az értelmi szinvonala. Ezek szerint aztán az itéletek is külömböznek. De némely dologban minden "amerikás" magyar megegyezik. Csodálatos Amerika szellemének óriási átalakitó hatása. Amerika izig-vérig demokratikus jellege megteszi a hatását mindenkire. ha hosszabb ideig tartózkodik az Ujvilág földjén. Ezt aztán minden amerikai magyar magával hozza az óhazába. És épen ez az, ami miatt nincs mindenképen megelégedve az óhazai viszonyokkal.

Az Amerikából hazatért magyarnak lépten-nyomon, nap-nap után olyan dolgokat kell tapasztalnia, melyek teljességgel ellentétben állanak mindazzal, amihez évek vagy évtizedek alatt Amerikában hozzászokott.

Egy igen éles itéletü, nagymüveltségü ember, aki hosszu éveket töltött Amerikában, a következőkben fejtette ki előttem nézetét az óhazai benyomásokról:

"Nem akarok az élet jelentéktelenebb külsőségein fennakadni. Azt egész természetesnek találom, hogy a ruházkodás, a közszokások, az étkezés, az emberek érintkezési módja, stb. teljesen eltérőek a külömböző országokban. Igaz ugyan, hogy annak, aki hoszszabb ideig élet Amerikában, nehezére esik visszaszokni ezekhez is, hiszen az amerikai élet másféle szokásai már beidegzettekké váltak számára. De végtére az még nem olyan életbevágó dolog, ha az embernek ezentul másképen szabja ruháját a szabó, vagy ha más időben és másként kell étkeznie. Az ilyesmihez hozzá lehet idomulni hamarosan. De vannak dolgok, amelyek mélyebb gyökeret vernek az emberben, ha sokáig élt Amerikában. Az óhazai emberek nézeteivel, világfelfogásával és életstandartjával kénytelen gyakran összeütközésbe kerülni. Eleinte, mikor láttam, hogy nem tudjuk megérteni egymást, egyszerüen hallgattam. De ez sem helyes, mert meggyőződésem az, hogy az évekig külföldön, mi több, Amerikában élt embernek jobban kifejlődhet a gyakorlati érzéke és az éleslátása, mint az otthoniaknak, kik ma is még meglehetős lassu tempóhoz vannak szokva. Igy hát egyenesen kötelességemnek érzem, hogy némely kérdésben kifejtsem felfogásomat. Csak az a baj, hogy Magyarországon jóformán ismeretlen fogalom az "eszmecsere". a vélemények józan és nyugodt feltárása. Ehelyett az emberek szenvedélyesen vitatkoznak. Senki sem mérlegeli megfontolva az előtte uj vagy szokatlan véleményt, hanem szinte sértve érzi magát, hogy valaki feltételezhetné róla, hogy ő nem tud mindent nagyszerüen. A legtöbb esetben csak azt éri el az ember, mikor gyakorlati vagy közérdekü kérdésekben amerikai nyiltsággal és tapasztalattal szólal fel, hogy "nagyképünek", "beképzeltnek" tartják. Már gróf Széchenyi István megrótta népünkat azért és szemére vetette, hogy nem birja elviselni az idegen véleményt, különösen, ha ez nem épen hizelgő. Ugylátszik, ebből még nem gyógyultunk ki.

"Ha nyiltan és őszintén beszélek némely hazai jelentőségről, szinte érzem, hogy hazaárulónak néznek. Elfelejtik, hogy magam is szivvel-lélekkel magyar vagyok és mikor egyes dolgokat kifogásolok, ezt azért teszem, mert mint magyarnak fáj és rosszul esik a fonák állapot, melynek az ország adja meg az árát. De rendesen csak azt felelik: "Hja, Amerika, az más! Amit ott meg lehet csinálni, azt itt nem lehet!" Hát ebben igazuk van, csak azt nem értem, miért nem birják belátni, hogy azt, ami Amerikában jó és amellett nálunk is megvalósitható, miért nem lehetne elfogadni?

"Különösen hivatalokban, utazásnál és más ügyes-bajos dolgokban érzi az amerikai magyar a nagy ellentéteket és sokszor minden önuralmára van szüksége, hogy ki ne fakadjon. A multkor például egy postahivatalban ajánlott levelet adtam fel. A kisasszony, mialatt átvette a várakozók leveleit, kedélyesen beszélgetett a szomszéd asztalnál ülő kisasszonnyal. Szó volt ott mindenről. Közben persze abba-abbahagyta a levélfelvétellel járó munkát egy-két percre. Kiszámitottam, hogy egy levél feladása átlag 3—4 percig tart igy, holott tulerőltetés nélkül félperc vagy egy perc alatt el lehetne intézni. Mikor szerényen megkértem a kisasszonyt, hogy lenne szives előbb elintézni a levelemet és aztán beszélgetni, mérgesen nézett rám és azt felelte: "Tudom én jól, hogy mi a dolgom, nem az ur fog megtanitani rá." Mire én egészen kedélyesen megemlitettem, hogy Amerikában igy és igy van...., mire a kisasszony rám mordult: "Minek jön akkor ide? Menjen vissza, ha jobb ott." Bizony, Pesten még nem tudják, hogy "time is money". Ha tudnák, jól müködne minden. Mert a lassuság és nehézkesség nemcsak a közönségnek okoz kárt, de a vállalatoknak és a hivatalos közegeknek is. Mindennek az elintézése háromszor vagy ötször annyi időbe kerül, mint amennyibe a dolog érdeménél fogva kerülnie szabadna.

"A politikai lapok kifogásolják, hogy a kormányzat nem elég demokratikus. Én azt találtam, hogy az emberek általában nem birnak demokratikus szellemben érintkezni egymással. Vagy agyonbizalmaskadják egymást, vagy fülig gombolkoznak. Ha egy közlékenyebb ember pl. a villamoson mond valamit a mellette ülőnek, ez a levegőbe néz, vagy kibámul az ablakon, mintha a másik nem is létezne. Derogál neki szóbaállani az idegennek, különösen, ha az nem épen valami elegáns külsejü ember. A vendéglőkben, kávéházakban az egész estéje el van rontva annak, akinek az asztalához esetleg egy idegen is letelepedik. De ha ez előfordul mégis, ülnek órák hosszatt és még csak egymás felé sem néznek, nemhogy beszélgetnének. Higyje el, hogy az ilyen apróságokban áll egy nép demokratikus hajlandósága. És ha egy nép igazán demokratikus kapcsolatban él, akkor azt nem is lehet másképen kormányozni. Nálunk még mindenki külömbnek tartja magát a másiknál. Nem ártana, ha egy kicsit amerikanizálódna az ország. Egyenesen csalogatni és hivogatni kellene az amerikai magyarokat. Persze **nemcsak a dollárért!** Mert eddig Amerikából és az amerikai magyarokból csak a dollárjaik érdekelték az óhazaiakat!"

Még sok mindent mondott az amerikás magyar és el kellett ismernem, hogy sokban igaza van. Nem is vitatkoztam vele s igy bennem legalább kivételt láthatott. Csakhogy egy fecske nem csinál tavaszt és egy amerikai magyar sem tudja átformálni az óhazai szokásokat. Igen, ha sokan, nagyon sokan jönnének vissza, a legkiválóbbak közül, és nekilátnának, hogy az átalakitó hatást gyakoroljanak az itthoni életre, akkor talán lenne foganatja. És az óhaza bizonyára nem bánná meg.

(B—y)

A 'KÖZKEDVELT' POLGÁRMESTER

YOUNGSTOWN, O., jan. 30. — Oles, a krumplikereskedőből lett itteni polgármester, mint ismeretes, felfüggesztette az állásától James Watkins rendőrfőnököt, azért, mert, mint a polgármester állitotta, nem elég gyorsan tisztitotta meg a várost a kétes elemektől és vezette a jó erkölcsök utjára. A városi közszolgálati bizottság huszonnégy óra hosszat tartott tárgyalás után visszahelyezte az állásába a rendőrfőnököt, aki szerint az ügyvédei fognak határozni, hogy kártéritási pert inditsanak-e, vagy sem Oles ur ellen.

A határozat kihirdetése után a Watkins hivei nagy tüntetést és macskazenét rendeztek a polgármester ellen. A menet élén zenekar haladt, amely gyászindulókat játszott. Odavonultak a szálloda elé, ahol Oles lakik a feleségével és alaposan leabcugolták a polgármestert.

Sixtus is Amerikába kivánkozik

A volt magyar királyné fivére nagy birtokot akar venni a vadnyugaton.

SZERETI A KALANDOT.

A háboru alatt különbékét akart létesiteni Ausztriával.

PÁRIS, január 30. — Sixtus bourbon-pármai herceg valószinüleg Amerikában fog megtelepedni a feleségével együtt.

A herceg, aki mindig vágyott a kalandos életre, elhatározta, hogy egy hatalmas "ranchet" vesz az amerikai nyugaton. Eddig már vagy 600 ezer dollárnak hágott a nyakára, ami nem is sok, ha tekintetbe vesszük, hogy a felesége közeli rokona M. Blancnak, a monte carloi játékbank főtulajdonosának.

Sixtus herceg, aki tudvalevően fivére Zita volt királynénak, 1886-ban született és a nővérénél hat évvel idősebb. A párisi egyetemen diplomát nyert, majd inkognitóban több éven keresztül kutatásokat végzett közép Ázsia legrejtettebb vad vidékein. Mikor visszakerült, még a legközelebbi rokonai sem ismerték meg. A háboru alatt ugy ő, mint az öccse, Xavér a belga hadseregbe állottak be, miután a francia hadseregbe nem vették fel őket. Egyszerü sebesülthordozónak állottak be és mint tüzértisztek végezték a háborut, amelynek során a legmagasabb kitüntetéseket nyerték el a bátorságukért.

A háboru alatt Sixtus azon fáradozott, hogy a sógorával, Károlylyal különbékét biztositson. Svájcban találkozott Károly megbizottjával, majd Bécsbe ment. Károly hajlandó volt Belgiumot helyreállitani és Franciaországnak átadni Elszász Lotharingiát. Arra is hajlandó volt, hogy Szerbiának utat biztositson a tengerre. Azonban Olaszország anyagit követelt, hogy az nem volt megadható és ezért kénytelenek voltak beszüntetni a tárgyalásokat, noha az angol és a francia kormányok mellette voltak.

NEMCSAK A PÁLINKÁT, DE ELVESZTETTE ARÁJÁT IS.

BOSTON, jan. 30. — Antonio Silva Springfielden a rendőrség kezére került két héttel ezelőtt, mert hat quart pálinkát találtak birtokában, amit a saját esküvőjére hozott. Azóta el van zárva, s nemcsak a pálinkát, hanem a menyasszonyát is elvesztette. Most került ügye tárgyalásra a szövetségi biróságon, bünösnek vallotta magát, s a biró már ki akarta hirdetni itéletét, amikor az ügyész bejelentette, hogy közben Silva menyasszonya férjhez ment — máshoz. Peters biró kimondotta erre, hogy Silva csaknem eléggé megbünhödött már, s elitélte mindössze még egy napi elzárásra.

A JORDÁN FOLYÓ SZABÁLYOZÁSÁT TERVEZIK.

WASHINGTON, jan. 30. — A. E. Southard jeruzsálemi kozul jelenti a kereskedelmi miniszteriumnak, hogy az az orosz mérnök, aki a Jordán és a többi palesztinai folyóvizek erejét vizi villamos erőre akarja felhasználni, elhagyta Jeruzsálemet s Németországba utazott s az a terve, hogy Londonon át február elején az Egy. Államokat keresi fel.

A KÉK-VASÁRNAP TÁBOR EGYRE NŐ

New York államban mindig jobban hódit az a mozgalom, mely korlátozni akarja a vasárnapi munkaszünet-visszaélések és a vasárnap megszentségtelenitőinek számát. — Még az édesitalok kimérését is be akarják záratni vasárnapra.

ALBANY, N. Y., jan. 30. — A New York állam területén folyó kék-vasárnap mozgalom minden nappal kékebb lesz. Eleinte csak félénk inditványokat foglalt magában programja, most már azonban mindig erőteljesebb ecsetvonásokkal kékitik az eredeti pontokat, miknek száma most már tizre emelkedett fel. Ezek a javaslatok lassan megtalálják a maguk utját a törvényhozás épületéig. Legujabbak köztük azok, a melyek azt kivánják, hogy zárják be a billiárd- és pool-termeket, akadályozzanak meg minden szerencsejátékot még a pipalövöldözést is, a pool- és billiárd termekben, vagy az ezekkel összeköttetésben lévő helyiségekben, tegyék szigorubbá a mozgófénykép ellenőrzést és gondoskodjanak nevelő hatásu mozgófényképekről, tiltsanak be vasárnap minden sportjátékot és ne engedjék meg a zsidóknak üzleteik nyitvatartását ezen a napon.

A régebbi javaslatok közül többé-kevésbbé közismertek a következők:

Állami engedély nélkül még édes-italokat kimérő helyet sem lehessen kinyitni.

Minden tánceteremnek kinyitására és fenntartására külön engedélyt kelljen kérni.

A törvényhozó ügyvédeknek ne lehessen bizonyos érdekeltségek ügyeit "kijárni."

Szigoruan büntessék a soffőröket és taxicab tualjdonosokat, ha kocsijukat megengedik erkölcstelen célokra felhasználni.

Szüntessék be az ugynevezett utazó-karneválokat az állam területén.

A New York állam területén müködő Civic League, mely ezt a programot hirdeti a maga Reform Bulletin cimü lapjában erősen indokolja, hogy miért van szükség ezekre az intézkedésekre. A lap különösen éles bírálatot mond a táncetermek fölött, melyek szerinte az erkölcstelenségnek valóságos nyilvános házai. Tömérdek fiatal vidéki leány kerül bele ezeknek a lámpáknak a csillogásába, hogy azután örökre elvesszen. De ezek a táncetermek nemcsak a leányoknak, hanem a fiatal fiuknak az erkölcseit és testi tisztaságát is fenyegetik, hiszen a táncetermek "vámpirjai" leginkább ő reájuk vetik ki hálóikat.

A édes italok kimérőhelyeiről is szigoru birálatot mond a Bulletin, mely szerint a régi korcsmárosok egy nagy része még mindig árul szeszes italokat is ezeken a helyeken, természetesen csak titokban. Ezért azt sürgeti, hogy az ilyen kimérések engedélyének a kiadását minél inkább meg kell szoritani. A kik egyszer megszegték a törvényt, azok ilyen engedélyt többé ne kaphassanak, sőt még kiszolgálók se lehessenek.

Meg kell akadályozni a törvényhozók között elterjedt korrupciót is, a "kijárást." Vannak a törvényhozás tagjai között olyan ügyvédek, a kiknek pl. mozgófénykép társaságok évi 20,000 dollár fizetést is adnak azért, hogy "ügyvédjeik" legyenek, holott egyebet nem csinálnak, csak befolyásolni próbálják törvényhozó társaikat, mikor az általuk képviselt társaságnak egy-egy ügye a törvényhozás elé kerül. Ezek a törvényhozók igy valósággal eladják a szavazataikat és igyekeznek megvásárolni társaikét is.

Az ugynevezett utazó karneválok legnagyobb részben kizárólag szerencsejátékosokból, csalókból, erkölcstelen hölgyekből állanak, a kiknek a nyomában a vérbajok szörnyü csapása huzódik végig a merre mennek. Ezeket is be kell tiltani.

A Bulletin még több javaslatot is igér jövendőre.

A franciák vágyódásai

Az erkölcs védelmezőinek nagy megbotránkozására a francia irók nyiltan izgatnak a többnejüség érdekében.

PÁRIS, január 30. — A francia papság és más erkölcsi vezérek körében nagy nyugtalanságot okoz az, hogy mostanában nagyarányu nyilvános propaganda folyik Franciaországban a többnejüség érdekében. Ez a modern mozgalom Németországban keletkezett tulajdonképpen, ahol nyilvánosan hirdették, hogy csakis a többnejüséggel lehet megszüntetni azt a nagy aránytalanságot, amit a férfiak és nők számában a világháboru okozott és hire is járt, hogy a berlini kormány komolyan gondolkozik az uj társadalmi rend életbeléptetése felől. A dolog Franciaországban nem jutott még ennyire, de a sajtó széltére tárgyalja a kérdést. A legutóbbi hónapok alatt több olyan regény jelent meg a párisi könyvpiacon, melynek szerzője a többnejüség egy vagy más formája mellett foglalt állást. Paul Reboux, hires francia iró, most megjelent regényéhez, melynek "A hármas" a cime, ami már magában is megmondja tartalmát, a következő jeligét irta: "Az igazi és egyedüli erkölcsiség abból áll, hogy az ember a maga és környezete boldogságát ugy keresse, hogy azzal ne okozzon boldogtalanságot senkinek."

Hogy a többnejüség csakugyan ilyen sikeres módja volna a boldogság keresésének: arról mindenesetre a feleségek és anyák tudnának legilletékesebb nyilatkozatot adni.

ANYA ÉS LEÁNYA EGYÜTT VÁLTAK ÖNGYILKOSOKKÁ

HOUSTON, Texas, jan. 30. — Az 59 éves Mrs. Lallah Langford és 19 éves Olive leánya jól elzárták házmesteri lakásuk bejáratát, ablakait felnyitották a gázcsapokat s egymást átkarolva, együtt haltak meg. A mult héten elveszitette a leány állását, melyből anyjával éldegélt s minthogy nem volt képes munkát találni, s megtakaritott pár centjük elfogyott, a rendőrség véleménye szerint közös öngyilkosság elkövetésére szövetkeztek.

Sok a bün Texasban

Az állam kormányzója kétségbe van esve a törvénytelenségnek eláradása miatt.

AUSTIN, Texas, január 30. — Pat M. Neff texasi kormányzó hónapok óta próbálja felébreszteni a közvéleményt arra a törvénytelen állapotra, a mi Texasban uralkodik. A hosszu agitáció végén aztán a kormányzó a törvénytisztelő polgároknak egy konferenciáját hivta össze Fort Worthba, ahol mintegy 300 kiküldött jelent meg. Ezek előtt aztán az állam első polgára megdöbbentő adatokat mondott el a texasi állapotokról, annyival is inkább, mert sokan voltak, akik azt a hirt terjesztgették, hogy az ő adatai tulzottak.

A kormányzó kénytelen volt Mexia és Limestone megyékben hadiállapotot rendelni el. Ebben a két megyében a törvénytelenség és a bün valósággal szervezkedett. Igazi bünbarlangokat nyitottak meg, házakat, a melyeket nem lehetett nyilvánosaknak nevezni, mert fegyveres őrök őrizték őket. Nem rejtett, hanem nyiltan viselt fegyverekkel. Ezekben a házakban a szerencsejáték és erkölcstelenség valóságos orgiáit üzték. A kormányzó kiküldött egy detektivet, hogy vizsgálja meg ezeket a házakat, és az olyan adatokat hozott be neki, amikről a kormányzó sohasem hitte volna el, hogy ilyen dolgok is lehetségesek civilizált állam területén. Másik titkosrendőrt is kiküldött, az még rosszabb hireket hozott. Erre aztán felültette a lovaskatonaságot és gépfegyverekkel küldte ezek ellen a szervezkedett gonosztevők ellen, azzal a szigoru utasitással, hogy mindenkit tartóztassanak le ezeken a büntanyákon. Az 1920-ik évben az egész államban összesen csak 58 letartóztatás volt és ezekből is huszonnégyet elengedtek. Ilyen törvénykezelés okozta a mai tarthatatlan állapotokat.

A "GYÓGYSZEREK ANYJA."

Isis királynőt és később istennőt nevezték a "Gyógyszerek anyjá"-nak. A régi Egyiptomban, Krisztus születése előtt évszázadokkal már, a nők alaposan ismerték a gyógyszereket. Különösen ismerték a gyógynövények értékét.

Hippocrates, a "Gyógyszerek atyja", sok századdal később, sokkal kevesebbet tudott a növénygyógyszerekről, mint a régi idők asszonyai.

Lydia E. Pinkham, közel ötven évvel ezelőtt Vegetable Compoundját ajándékozta a nőknek, mely mindenütt mint a Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound ismeretes. Ez egy női orvosság, női betegségek ellen, gyógynövényekből készitve.

Nőül vette az anyósát

Haldokló felesége rendezte el a dolgot anyja és özvegyen maradó férje között.

NEW YORK, január 30. — Megirtuk volt, hogy Mrs. Sarah Wright McDannold feleségül ment a vejéhez, néhány nappal ezelőtt. Az uj menyecske, aki anyja lehetne a férjének, esküvője óta tegnap jelent meg először nyilvánosan a Waldorf-Astoria szállodában a Womans' Press Club összejövetelén, melynek ő az alapitója és az alelnöke. A fiatalnak bizony nem mondható, sőt már határozottan idős feleség tiszta fehér ruhában jelent meg klubtársai között, mint a hogyan az az uj házasokhoz illik. Az érdeklődő ujságiróknak aztán elmondta, hogy még leánya kérte őt még arra, hogy menjen hozzá az ő volt férjéhez, a kinek rajtuk kivül nem is volt senkije sem ezen a világon. Leánya maga rendezett el mindent az általa tervezett esküvőre nézve, még azt is megállapitva, hogy pénzügyileg ugyanazt a házassági szerződést tegyék a szerződő felek, amit ő tett a férjével. Az anyós és veje évek óta együtt élnek, mig most már nem lett volna jogos, hogy tovább is együtt éljenek, ha egybe nem kelnek. A házassági engedélyt már hónapokkal ezelőtt kivették, az esküvőt azonban csak a mult héten tartották meg, mézesheteiket pedig otthonukban töltötték el

UJ FEJDISZEK TERVE A KIRÁLYI ESKÜVŐRE

A templomi szertartási szabályok és udvari etikett egymással összeütköző rendelkezései — tiltott kalapok helyett uj fejdiszeket terveznek az udvari szabómesterek.

LONDON, jan. 30. — Azok között az udvari szabályok között, a melyek előirják a Mária hercegnő esküvőjének szertartásait, van egy olyan intézkedés is, a melyet nem tudnak összeegyeztetni a templomi szertartási rend szabályaival. Az udvari szabályok szerint ugyanis a hölgyek uszályt és fátyolt viselnek, ami azt jelenti, hogy fejükön nem lesz kalap. A templomi szabályok szerint azonban nők nem mehetnek fedetlen fővel a templomba. Most aztán az udvari szabók és kalaposok nagyban törik a fejüket, hogy milyen kerülő uton hozhatnák összhangzásba a két különböző, sőt ellentétes rendelkezét. Nagyon könnyen meglehet, hogy egészen uj fejdiszeket fognak alkotni, a miket nem lehet majd kalapoknak sem nevezni, de viszont a ki viseli, nem lesz hajadonfővel sem. Némelyek a tizennegyedik századbeli tiarák felelevenitését ajánlják, mások a tizenkilencedik század turbán-modelljeit készülnek visszahozni; amazokon sok ékszert, emezeken pedig nagyszerü arany- és ezüst-szöveteket lehet alkalmazni.

Az esküvőtől már csak egy hónapi idő választja el az udvart, és ezért most már minden nappal növekedik az izgatottság azok körében, a kiket ez a királyi nász érdekel. A ruhák kérdése különösen nagy gondot okoz a meghivott hölgyeknek ebben az évszakban, amely valósággal határvonal a régi meg az uj divat között. A régi most tünik le, az uj meg most indul utjára, de még természetesen nem lehet tudni, hogy milyen jellemző vonásai lesznek. Már pedig senki sem akar majd ódivatu lenni.

Az már is bizonyosra vehető, hogy a ruhák szinhatásaiban az arany és az ezüst szinek lesznek az uralkodók. A szövetekbe gazdag mintákat szőnek bele a gyárosok. Az uszály általános lesz, ugyszintén a mélyen kivágott ruha is, melyen a vállak átfogója nagyon keskenynek igérkezik. A ruhák kivágásának határát nem szabta meg a főudvarmesteri hivatal, de az angol főuri hölgyek jól tudják, hogy a királyné nem szereti a tulságosan mély kivágásokat, és remélik, hogy még a hét folyamán ő maga fog példát adni arra, hogy milyen határig mehetnek a ruhák kivágásában.

Meggyógyitja sérvét

a Stuart-féle tapadó Plapao-párna, a mely mellett eldobhatja mostani sérvkötőjét. A Plapao-párna más, mint a sérvkötő, minthogy olyan orvosi müszer, amely nem csuszik le és a helyükön tartja az izmokat. Nincsenek rajta sem szijjak, sem rugók, sem csattok. Lágy, mint a bársony, könnyü viselni. Éjjel-nappal állandóan hat. Százak esküsznek rá, hogy a Plapao-párna teljesen meggyógyitotta őket. A Plapao-párna Párisban első dijat, Rómában arany érmet nyert. Teljesen ingyen küldünk önnek egy Plapao-próbát és Stuartnak a sérvekről szóló könyvét. Ne küldjön pénzt — csak a nevét és cimét erre a cimre: PLAPAO CO. 3347 Stuart Bldg., St. Louis, Mo. Postafordultával megkapja ingyen a könyvet és a próba orvos-szert. kcp—áll.

IRJON LEVELET

AKÁRMILYEN FÉRFI VAGY NŐI titkos, vagy más betegség ügyében s kap tanácsot s biztos gyógyszereket.

Ha 10 cent bélyeget küld költségre, küldünk nagy árjegyzéket s 116 oldalas Orvosi Tanácsadó könyvet ingyen.

Vigyázzon s cimezze levelét igy:

VÖRÖS KERESZT PATIKA

8901 Buckeye Road, Cleveland, Ohio

Munkában a Krupp gyár

Már ép oly hasznot csinál békés eszközök gyártásával, mint azelőtt a hadiszerekével.

BERLIN, jan. 30. — Az esseni Krupp gyár, amely Németország legnagyobb ágyu és hadiszer gyára volt, megoldotta már azt a problémáját, hogy miképen boldoguljon békés eszközök gyártásával. Megoldotta, pedig ágyut és municiót készitő munkásait nem volt könnyü dolog olyan termékek gyártására alkalmazni, amely termékek gyártásában a Krupp müvek üzletvezetőségének sem volt tapasztalata.

Mindennél jobban bizonyitja a Krupp müvek virágzását az az évi jelentés, amit most tett részvényeseinek kezébe a Friedrich Krupp Actien Gesellschaft gyártársaság.

A jelentés szerint a társaság az elmult évben 98.000.000 márka bruttó jövedelmet csinált s a három sovány esztendő után végre ismét megkezdhette az osztalékfizetést. Az igaz, hogy nem sokat ér ma a német papirmárka, de azért igen nagy örömöt okozott az osztalék nemcsak a részvényeseknek, de az egész nemzetnek.

A Krupp müvek, ha a háboru szolgálatában voltak is, termeltek olyan dolgokat is, amik békés időben is kelendőek. A háboru előtt csak a termékek 10 százaléka volt olyan, amit hadianyagnak lehet nevezni s az acéltermésnek csak 5 százalékát forditotta fegyverek készitésére a Krupp cég. A gyárban a helynek csak negyedrésze szolgálta a katonai célokat.

Ezekre az adatokra büszkék ma a Krupp gyár tisztviselői, bár hét évvel ezelőtt beismerték volna, hogy a gyár virágzását a hadirendeléseknek köszönhetik.

A gyár békés alapra való helyezése simán ment. Többek közt az ágyutalpak és szerkocsik helyett elkezdtek autó truckokat és Diesel-féle motorokat gyártani, az ágyugyárból esőgyár lett, a páncél gyárból kazánlemezgyár, az ignitor gyárból tejszinelválasztókat készitő mühely, az ágyutornyok helyett mozdonyokat gyártanak, a könnyü ágyuk helyett gazdasági gépeket, a lövegek helyett autó alkatrészeket. Ott, ahol az ágyuk finom részeit és katonai müszereket gyártottak, most cash regisztereket, összeadógépeket, mozifelvevő gépeket és orvosi eszközöket készitenek.

A Krupp müvekben az alkalmazottak három shiftben dolgoznak. Van munkájuk bőven. Készitenek már a gyárban szövőgépeket, sőt turbinás mozdonyokat is. A különféle termékek névsora nagy könyvet töltene meg. Az alkalmazottak száma 55.000, vagyis több ember dolgozik ma a Krupp gyárban mint a háboru előtt.

Bertha Krupp von Bohlen, a ki apjától örökölte a gyárat, ma is a leggazdagabb nő az országban, sőt talán egész Európában. A gyártelep amerikai pénzben is megér vagy 100,000.000 dollárt.

Garantáljuk,

hogy pénzküldési megbizásait, melyek ma délután 1 óráig irodánkba beérkeznek, a következő árfolyamon fogjuk elküldeni:

1000 magyar kor.	$ 1.60
1000 osztrák kor.	$ 0.40
1000 csehszlovák k.	$19.80
1000 jugoszláv kor.	$ 3.50
1000 román lei	$ 7.60

New Yorki üzletfeleinknek, — kik személyesen jönnek irodánkba, — a legjobb árfolyamot számitjuk, mely pillanatnyilag kapható.

Árkedvezmény nagyobb összegeknél.

Hajójegyek az összes vonalakra.

2.50 koronás magyar válaszbélyeg 100 drb $2.00.

Irjon költségjegyzékért!

MAGYAR AMERIKAI BANKHÁZ S. DE VITA

2105 First Ave. New York (108-ik utca sarok)

— Állami felügyelet alatt! — kcz—áll.

A Kellemes és Lágy Izt

a gazdag aranybarna szint mely

Tökéletes Kávét

ad, mindenkor elérheti az által, hogy kávéjához

Franck Cikoriát

ad, épugy miként az ételt megsózni szokta.

Kérje a Füszeresétől

az *eredeti Franck Cikoriát* — ½ fontos négyszögü dobozba csomagolva

Figyelje meg hogy minden négyszögü

ezen kis kávéőrlő dobozon meglegyen.

HEINR. FRANCK fiai, bejegyzett cég, FLUSHING, N.Y.

(Hungarian)

MAGYAR KIR POSTA

HOGY BIZTOSAN ÉS GYORSAN

kapjon választ otthonról, küldje a válaszra szükséges postabélyegeket rokonainak Magyarországra és egyszersmind kimélje meg őket a bélyegköltségektől.

Egy 2.50 koronás bélyeg ára	$0.03
50 2.50 koronás bélyeg ára	$1.10
100 2.50 koronás bélyeg ára	$2.00

Kedvezményes árak nagyobb mennyiségekért.

Magyar Amerikai Bankház S. DE VITA

2105 First Avenue, New York City corner 108 Str.

2.50 KORONA 2.50

kc—áll

MAGYAROK AMERIKÁBAN

EGYHÁZKÖZSÉGI GYÜLÉS.

JOHNSTOWN, Pa. — A Johnstowni ref. egyház január 22-én a délelötti isteni tisztelet végeztével tartotta meg évi közgyülését. Porzsolt Ernő lelkész részletesen ismertette a mult év történetét. Az isteni tiszteleteket a hivek állandóan szép számmal látogatták. A hazafias magyar ünnepeket isteni tisztelet keretében minden alkalommal megtartották. A vasárnapi iskola ügye sok kivánni valót hagy fenn. s ennek megreformálása a leendő egyháztanács feladata. A hivek, dacára a rossz munkaviszonyoknak és a teljes üzleti pangásnak, nem várt mértékben teljesitették egyházuk iránti kötelességüket, ugy a havidijak befizetését, mint az adományozásokat illetőleg. Lelkész részletesen felsorolja az egész évi 53443.36 bevétel tételeit, havidijakban, perselypénz, adomány, tandij, mulatság és maradvány összegekben. Ugyszintén részletesen sorolja fel a kiadási tételeket, melyek között a legnagyobb rendkivüli kiadás a templomtetőnek ujraszegeltetése és a tornyocskák kicseréltetése volt.

Jelentésének megtétele után félhivta a tagokat, hogy válasszák meg az egyháztanács tagjait. Az egyházközségi közgyülés az 1922. évre a következő egyháztanácsosokat választotta meg egyhangulag: Gyüre Ferenc, v. Kovács István, Kövér Sándor, Nyilas László, Lengyel János, Lengyel István, Pelsőczy József, Pecsenye István, Horváth István, Pataky Ferenc, Szabó Lajos, Daku Ferenc. Két utóbbi mint uj presbyterek, a közgyülés előtt letették a hivatali esküt.

EGYLETI GYÜLÉSEK.

JOHNSTOWN, Pa. — Az I-ső Johnstowni Magyar Ref. Bs. Egylet jan. 1-én tartotta tisztujitó gyülését.

Uj tisztviselők a következők: Elnök Bak Sándor; alelnök Kovács Márton; titkár Pelsőczy József; pénztárnok Takács János; ellenőr Zsiray Károly; 3-as számv. biz. Lengyel János, Pataky Ferenc, Kemény István; beteglátogató Takács János; zászlóvivők Erdei Pál, Molnár András.

A Verhovay Segély Egylet johnstowni 8-ik fiókja január 15-én tartott gyülésén választotta uj tisztikarát. Elnök Strozsák Illés; alelnök Takács János; titkár Erdei Bálint; pénztárnok Oboczky József; ellenőr ifj. Lengyel János; 3-as számv. biz. id. Lengyel János, Várady Sándor, Otrosina András; beteglátogató Németh István, Vaszilinda Mihály, ajtóőr Szabó István; háznagy Kozma János.

A Verhovay Segély Egylet 15-ik fiókjának a tisztviselői a jelen évre: Elnök Németh Lajos; alelnök Rozsovics Márton; titkár Springer Sámuel; pénztárnok Kövér Márton; ellenőr Bakos András; 3-as számv. biz. Kondás György, Roskó István, Molnár Zsigmond; zászlóvivő Nagy Ferenc; beteglátogató Orliezky Márton; ajtóőr Ulmer Pál.

HALÁLOZÁS.

GRANITE CITY, Ill. — Sulyos csapás érte Sifter Ferencet és családját, a könyörtelen halál kiragadta ugyanis családja köréből a hü hitvest, anyát és nagyanyát. Már két hónapja betegeskedni kezdett s karácsony napján ágynak esett. Az orvos biztatta, de állapota nem javult s január 7-én este csendesen elszenderedett. Férjén kivül gyermekei: Vera, férjezett Opics Andrásné, József, János, Ferenc, Mária, férjezett Kerékgyártó Imréné, Moravecz Tamásné, unokái: Mariska, Katica, András és József, vők: Opics András, Moravecz amás, Kerékgyártó Imre és nagyszámu ismerős és jóbarát gyászolja. Koszorut helyeztek a ravatalra: Makay János és családja, Németh Gy. és családja, Németh József és családja, Németh Ferenc és családja, Németh István és családja, Kerékgyártó Imre és családja, Tózer Ferenc és neje. — A gyászmenet a házból indult el az elhunyt utolsó utjára a katholikus templomba, a honnét beszentelés után vitték ki örök nyugvóhelyére, a temetőbe. Halottvivők: Németh István, Németh József, Németh György, Németh Ferenc, Pásztor János, Száva Lajos voltak.

Autóikkal vettek részt a temetésen: Tóth Ferenc, Makay János, Schönhoffer Sándor, Krizsák István, Firtos Mihály.

A SZT. ISTVÁN R. KATH. MAGYAR HITKÖZSÉG 1921. ÉVI SZÁMADÁSA.

BRIDGEPORT, Conn. — Ft. Csernitzky István plebános havi jelentése: 1. A pénztári forgalomról. 1921. évi összes bevétel 13,196.47. 1920. évi maradvány 15,501.75. Összes forgalom $28,698.22. 1921. évi összes kiadás $12,006.26. 1921. évi megtakaritás $1190.21, 1920. évi maradvány 15501.75. Összes forgalom 1921-ben $28,698.22.

$16.691.96 készpénz vagyonból a West Sidei Bank, City Savings Bank és Mechanics and Farmers Bank összesen tizenháromezer dollár takarékbetétet őriznek, a többi pedig Liberty Bondokban kamatozik, West Side Bank felügyelete alatt.

2. A lelki életről. Gyóntatás volt 10,402, ebből husvéti gyónók száma 3010, beleértve 109 első gyónót. Áldoztatás volt összesen 15,287. Keresztelés 142; 70 fiu és 72 leány. Esketés 28; ebből 2 vegyes házasság. Beteglátogatás 179. Temetés 39; ebből 23 felnőtt, 16 kiskoru. 3. Népesedésről. Összeirt és nyilvántartott rámai katholikus magyarok száma 4362, idértve a Fairfielden és Stratfordon lalókat is. Ebből 14 éven felőli 2895; köztük 770 házaspár.

Iskolás gyermek 801, hat éven aluli gyermek 666.

4. Hitközséghez tartozó testületekről. (Mindegyiknek lelki igazgatója a plebános.) Szent Rózsafüzér Társulat. — Pénztárosa Gál Józsefné, jegyzője Sass András. Bevétele $112.20, kiadása $95. — Összes készpénze az 1920. évi maradvánnyal $329.40. Gyónás minden hó első szombatján. Áldozás és titokváltás minden első vasárnap Szent Erzsébet Oltáregylet. Elnöke özv. Szabó Jánosné, titkára tiszt. Narcissa főnöknő, pénztárosa ifj. Kocsis Józsefné. Bevétele $446.50, kiadása 220 dollár 78 cent. Összes készpénze az előbbi év maradványával együtt $1465.55. Imaóra minden hó negyedik vasárnapján. Kötelező gyónás és áldozás minden második hóban.

Felnőtt Leányok Mária Kongregációja. Elnöke Lengyel Mária, igazg. helyettese tiszt. Cecilia nővér, titkára Németh Mária, pénztárosa Sántha Mária, sekrestyés Halas Julia. Bevétele $128.21, kiadása $127.37. Összes készpénze, a mult évi maradványával együtt $265.77. Testületi áldozás minden hó második vasárnapján. Ugyanaznap délutánján havi gyülés.

Iskolások Mária Kongregációja. Testületi áldozás minden második vasárnap. Gyülés minden hó harmadik vasárnapján. Vezetője tiszt. Narcissa főnöknő.

Szent István Kör. Fiatalemberek társadalmi testülete. Elnöke Gurbács Márton, titkára Regensburger József, pénztárosa Nahaj József.

SIKERÜLT JELMEZBÁL.

ST. LOUIS, Mo. — A St. Louisi Magyarok Egyesületének North sidei osztálya rendezte jelmezbálját és a megjelent vendégek pompásan mulattak.

A birálóbizottságnak igazán sulyos feladata volt annak eldöntése, hogy kiket illet a dij a nagyszámu álarcosok közül. Az eredmény a következő: első dij: Király Aranka, akinek arab hercegnő kosztüme kellemes feltünést keltett. Szép ékszerdobozt nyert. Második dij: Kovács Viktória török jelmezében. Körömápoló-készlettel jutalmazták. Harmadik dij: Szavó Mariska, ciganyleány jelmezével szép tükröt kapott. A negyedik dijat Ed. Leonard vitte el amerikai "tramp" jelmezével, egy hajkefét és egy fésüt kapott. Az ötödik dij, szép cigarettaszipka Veszperényi Dezsőhöz került, aki egy zsidó hóbót alakitott igen ügyesen.

E. R. Bathe, aki feleségével (Németh Annuska) igen jól mutatott mint amerikai farmer-fiu és leány, csinos zsebkést kapott hatodik dijnak, mig a hetedik dijat Komlóssy Ede, Komlássy Károly kis fia vitte el kinai jelmezével. A felsoroltakon kivül nagy tetszést arattak: Franyó Katica, Mary Jane; Brenner Irén, ájris leány; Király Sándorné; Ragó H.-né, magy. menyecskének, Ragó Emma skótleány; ifj. Rudnay Gyula, kis fiu; Serfőző Adélia, zsidó gigerli; Rudnay Gyula, csavargó; Varga Ilona, cigányleány; Géczi Lajos, tejeslány; Hegedüs Pál, rongyszedő; Knoppf Minnie, kinai leány; Romaneck Mariska, bébi; Lebovitz Helén, cigány.

ÉRTESITÉS.

Tudomásunkra jött, hogy Pennsylvania államban ugy adják ki magukat egyes egyének, mint a Szabadság képviselői. És pedig egy Csinos János nevü valamint Firestone nevü. Sem az egyik, sem a másik nincsen megbizva lapunkra előfizetéseket felvenni. Értesitjük a magyarságot, hogy csakis azok vannak megbizva, akiknek neve a lapban hirdetve van. Senki másnak ne fizessenek.

Tisztelettel
a Szabadság pittsburghi irodája.

ÉVI GYÜLÉS.

TORRINGTON, Conn. — A Verhovay Segélyegylet 160-ik osztálya a mult vasárnap tartotta meg évi gyülését, mely alkalommal megválasztották az osztály tisztikarát is. Géczy János elnök nyitotta meg a gyülést, vázolta az elmult évi munkálkodást, majd a tisztikar nevében lemondott. A gyülés Szarka Dánielt jelölte ki korelnöknek, kinek vezetésével a választás a következő eredménynyel végződött: Elnök Orbán Imre, alelnök Géczy János, jegyző Radóczy Lajos, titkár Szabó Lajos, pénztárnok K. Horváth István, ellenőrök Bajusz József és Bognár Károly, hármas bizottság: Pollák János, Szarka Dániel és Bognár Pál, beteglátogatók: Hornyák János és Horváth István, nőknél Magyar Miklósné; ajtóőr Békásy József. Választás után Orbán Imre köszönte meg a tagság bizalmát, majd a gyülés egyhangulag elhatározta, hogy Géczy János 12 évi elnöki müködésének érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja s neki köszönetet mond.

ESKÜVÖ.

UNION CITY, Conn. — Csuba István és Fehér Erzsike január 18-án, szerdán reggel esküdtek egymásnak örök hüséget a Szüz Mária róm. kath. templomban. A diszes násznép először misét hallgatott, majd Rev. Fannings végezte az esketési szertartást. Násznagy volt Lakatos Lajos ;nászasszony Bilecz Jánosné; koszorus leányok Fehér Ilonka, Fodor Mariska, Lengyel Etelka; vőfélyek: Orosz József, Czipáry Béla, Málik János. Esküvő után Orosz András, a menyasszony mostohaapjánál, magyaros lakodalom volt, amelyre Union City egész magyarságát meghivták. Szép beszédeket tartottak a pompás lakoma közben Szitár József s Bilecz János. Utána tánc volt. Az uj pár másnap Johnstown, Pa.-ba utazott, a honnan visszatérve, Union Cityben fognak letelepedni.

SEKERÜLT ELÖADÁS.

SOUTH NORWALK, Conn. — Az Első Magyar Önképzőkör szinielőadása szép sikerrel folyt le január 20-án a Kiss Hallban. Mindenki meg volt elégedve; a közönség a derék mükedvelőkkel, a rendezőség a pártolással. A tiszta jövedelem meghaladja a 100 dollárt. A derék szereplők mindnyájan kitettek magukért, névszerint: Nyizsalovszky Ferenc, Pesti József, Csáji Bözsike, Tóth Anna, Soltész János, Tóth János, Fischer József, Varannai József, Soltész Dezső, Nyizsalovszky Ferencné, Pesti Józsefné, Gombos József, Virgulák Péter, Tóth Illés, Szabó József és Katona László. Az ügyes rendezés Kuhn Pál érdeme, a sugó tisztét Baumgarten Mór töltötte be.

HALÁLOZÁS.

LORAIN, O. — Szalay József kereskedő, aki 2345 East 89th Streeten lakott, hunyt el. Hétfőn temették a ref. egyház szertartása szerint. Felesége és hat gyermek gyászolják. Az elhunyt halála váratlanul érte a családot s ez csak fokozza irántuk a részvétet. A betegség könnyebb baleset következménye. Boltjának három lépcsőjén leesett és belső sérülést szenvedett. Az operáció jól sikerült és felépülése bizonyosnak látszott. A beteg nem tudta elviselni szomjuságát s minthogy bármennyire is könyörgött kis vizért, kérését nem teljesitették, lázában lecsavarta a fejére tett jégtömlő fedelét és titokban a hideg vizből ivott. Mikor észrevették, már késő volt s ez a kis viz tette menthetetlenné állapotát.

ESKÜVŐ.

JOHNSTOWN, Pa. — Kövér Sándor és kedves neje, Nagy Emma, leánya, Kövér Ida, jan. 11-én Philadelphiában házasságot kötött Papp Károly philadelphiai ifjuval. Az esküvői szertartást szükkörü családi lakoma követte. Az ifjak a mult év utolsó napján váltottak jegyet Johnstownban, az esküvőt pedig Philadelphiába tervezték. Számosan üdvözölték a boldog ifju párt.

Chicagoi Magyar Ovros

Dr. Löwinger Ernő, magyar orvos és sebész, az összes orvosi tudományok tudora. Cime: 455 W. North Ave., Chicago, Ill. Rendel: D. e. 11-től 1-ig. — D. u. 6:30-tól 8-ig. Vasárnap d. e. 10-től 1-ig. — Diversey 3720.

SZÜLŐI ÖRÖM

KEMÉNY MÁRIÁN KITÜNTETÉSE.

DETROIT, Mich. — Sokan tudják azt, hogy Kemény György a "Dongó" szerkesztőjének tiz gyermeke van. Mondják is egyesek, hogy biz az nagy Isten-áldás. Nemcsak Isten-áldás, hanem nagy gond is tiz gyermeknek felnevelése, iskoláztatása és magasabb kimüvelése. Kemény György tudta azt, hogy vagyont nem hagyhat gyermekeire, azért mindenkor arra törekedett, hogy olyan nevelésben és tanitásban részesitse gyermekeit, hogy az élet küzdelmében saját tudásukkal és tehetségükkel érvényesüljenek. Kemény György e nehéz feladatot példásan teljesitette és a nehéz munkában felesége, a legjobb és legszorgosabb anya, méltán nélkülözhetlen segitőtársa volt. Most, amikor a gyermekek egymás után felseperednek, a szülők örömmel tapasztalják, hogy fáradságuk érdemes volt. A detroiti Western Hight School-ban január hó 25-én tartották az érettségi vizsgálatokat. A graduált növendékek közül **Kemény Márian** kapta a legnagyobb kitüntetést, vagyis a **"High-Honor"** diplomát. A mult évben Kemény Georgina és azelőtt Kemény Mártha graduáltak és ők is a legnagyobb kitüntetést, a High Honor diplomát kapták.

EGYHÁZI HIREK.

ASHTABULA—CONNEAUT—FAIRORTI REF EGYHÁZ.

Istentisztelet.

Vasárnap, febr. 5-én délelőtt 10 és délután 3 órától Fairporton lesz istentisztelet. Reggel 9 órától vasárnapi iskola.

Az elmult év.

A tóparti egyház mind a 3 alkotó részében meg volt már a mult eredményeiről beszámoló és a jövő munkájának határait kijelölő közgyülés. Az elmult évi munka sulypontja természetesen a lelkész lakóhelyére, Fairportra esett, hol az egyházi élet csanem minden eszközét, vasárnapi, hétköznapi istentisztelet, vasárnapi, szombati, nyári iskola, biblia tanulmányozó összejövetel, ifjusági kör, ifj. énekkar, iratterjesztés eszközét felhasználva igyekezett az egyház hivatása betöltésére. A lelkész hetenkint négyszer, néha ötször is predikált a tóparti egyház területén. A vasárnapi iskolában 8 tanitó vezetése mellett 55 gyermek tanult vasárnaponkint, a nyári iskolába átlag 51 járt fel. Az iratterjesztés körülbelül 58 Bibliát, több imakönyvet és nagymenynyiségü iratot, könyvet adott el. A széles mezőre kiterjesztett magvetés meg is termette gyümölcsét ugy a lelki, mint az anyagi élet terén. Dacára a rossz munkaviszonyoknak, a csatlakozással járó megrázkódtatásoknak az elmult év áldott esztendeje volt a tóparti egyháznak. A három egyház összes bevétele, a mult évi áthozattal együtt $7228.44, kiadás $4996.67.

Az uj tisztikar.

Az 1922-re megválasztott elöljárók a következők; Ashtabulán: Héthy Gusztáv gondnok, Takács János pénztárnok, Filip Jenő jegyző, Török Zsigmond és Tóbiás György ellenőr, Badár Gyula, Gégény György, Kovács János, Pál Gyula, Palágyi Gyula presbiterek; Conneauton: Eszterhay Károly gondnok, Fodor János algondnok, Kacsó István jegyző, Czompoly János pénztárnok, Varga Bertalan énekvezér, Dudás Sándor egyházfi, Nagy József és óbiás Zsigmond ellenőr, Kólyi Miklós, Kacsó József, Kovács István, Szabó Pál presbiterek; Fairporton: Karsai István gondnok, Csengő T. András pénztárnok, ifj. Beregi István jegyző, Balázs János és Haraszi István énekvezér, Gyüre János és Szerdy István ellenőr, Gyüre József, Kiss János, Kovács Ferenc, ifj. Literáty Sándor, Molnár Miklós, Molnár József, Nagy Ferenc, Rajna Lajos, Ragályi Lajos, Rákóczi József presbiterek, Szabó László egyházfi.

Az egyház ujjászervezése.

Tiz esztendeje munkálkodik együtt a 3 tóparti egyház. A tiz éves határkőnél nevezetes fordulóponthoz jutott a hármas egyház. Ugyanis a 10 év alatt nemcsak a kezdet nehézségeit küzdötte le, szerezte meg templomait, sőt kifizette adósságát is, hanem annyira megerősödött, hogy két lelkészi állás fentartására is képesnek érzi magát megfelelő segitség mellett. Azért az egyház arra kérte felettes hatóságát, a Refomed Church in the U. S. A.-t, hogy szervezze az egyházat ujjá ugy, hogy Fairport egymagában, Ashtabula pedig Conneauttal és esetleg Erievel alkosson egyházat külön, külön lelkészszel. A felettes hatóság a kérés teljesitése mellett foglalt állást s az egyház ujjá szervezését rövidesen végrehajtják.

Szent Erzsébet Tüdőbalzsamot

ajánl mindenkinek a

SZENT ERZSÉBET ELSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTÁR

9115 BUCKEYE ROAD
CLEVELAND, O.

Ára póstán küldve $1.10

Keresztelő.

PAINESVILLE, O. — A szülei háznál keresztelte meg a lelkész Jó István és neje Márton Ráchel Magyardécse-i illetőségü szülők fiát Vilmos névre. Keresztszülei Márton Márton és neje Dénes Zsuzsa painesvillei lakosok.

Eljegyzés.

FAIRPORT, O. — A köztiszteletbne álló Molnár család egyik tagja Molnár András, ki mint amerikai katona résztvett a világháboruban is, eljegyezte Eszterhay Mariskát, a ki csak egy éve jött ki az ungmegyei Nagykaposról.

MAGYARORSZÁGI LEVELEK.

A Foreign Language Information Service Magyar Osztályánál Magyarországból érkezett levelük van, kik azt az iroda helyiségében személyesen vagy levél utján bármikor átvehetik. Ha valaki ismerőst talál a keresettek között, szíveskedjék figyelmeztetni. Cim: Foreign Language Information Servise, Hungarian Bureau, 119 West 41st street. New York City.

Balázs György (Frank Grant) Eperjes. **Matiejka Katerina**, Cleveland. **Grünberger Róza**, Zenta. **Bedök Károly** Bezeréd. **Dittersdorfer Pál**, New York. **Kálmán Sándor** borbély, Nagypeterd. **Sipos József**, Sipos István Pozsony. **Szabó András**, Ujvidék. **Weisz Jenő**, Nagykikinda. **Féniász Aladár, Ede, János**, New York. **Wertheimer Jakab**, pék, Chicago. **Kücsán Ferenc**, Szentbibor. **Imre József**. **Hofmeister William**, szakács, San Francisco. **Hudek Lajos**, Szentgyörgy. **Hanzlicsek Ernő**, Szentgyörgy. **Fok János**, Orinád. **Mracsek Vencel**. **Ludwig**, Washington. **Slahiter Józsefné**, Hajnal Juliska, New York. **Pedró Istvánné**, Jegessi Erzsébet, Jászkun megye. **Kavecky Heinrich**, Texas. **Deutsch Stefánné**, Müller Anna, Ujszentanna. **Faluba István**, Gömör. **Cserenyánszky András**, Gömör. **Tihob Antal**, Budapest. **Haas Józsefné**, Tihob Vilma. **Breitner Laurence**, Portland. **Mirtha József**, New York. **Pénzes János** Glenfield **Hölzel Béla**, **Bertalan** aranymüves, New York. **Klábik Ferenc** kömüves, Chicago. **Ruzits György**, Budapest. **Frank Ignátz**, Mátészalka. **Vincze Gyula**, Kupaj. **Bántó Gy. S. András**, Sámson. **Jagelka Mátyásné** Abafi Rozália, New York. **Bertha Károly**, Und. **Siegler Frank John**. **Weber Mária**, Temesvár. **Camatta Ferenc**, Hastings. **Deitsch Mihály** müszerész, Jersey City. **Nyemecz József**, **Buzogány József**, **Vajkó József és Jakab** New York. **Ordos István**. **Barneth Joe**, Fülek. **Durdik Anna**, Vágujhely. **Groszman Leopoldné** Moskovits Janka, New York. **Stepanek Anton**, New Castle. **Ga. Gorik Mariska és Erzsike**, Philadelphia. **Kovaik Ferenc**, gépész. **Schlesinger Jakabné**, Morgenstein Rézi. **Honig Abrahámné**, Morgenstein Betti. **Srnst Mücke**, szállodás, New York. **Bezzeg Mihály**, Szapárliget. **Kraft Frigyes**, bádogos, Récse. **Kaiser N.**, pék. Récse.

OTTHON KÉSZITETT ITALÁT

Zamatossá Izletessé Legjobbá

CSAKIS A BOB TESZI

Nem szeszes ital
Egy adag 3 gallonhoz ára ...$1.50
Öt adag 15 gallonhoz ára ...$6.50
Használati utasitás mellékelve.
GLENWOOD PHARMACY
Frank Mészáros
332 Third Ave. és 5451 Second Ave
Pittsburgh, Pa.
h c áll

Szakiskolát végzett órás,
nemrég jött az óhazából, elvállal ugy amerikai, mint külföldi órák javitását. Olcsó árak és jótállás.
BAUER IMRE,
2600 West 25th St., Cleveland, O.
23, V. 24—26

CLEVELANDI K-R-Ó-N-I-K-A

UJ NYOMOZÁS A PARMAI KETTŐS RÉMTETT ÜGYÉBEN

Stannard sheriff a columbusi fegyház két rabját gyanusitja a két tanitónő agyonverésével.

GYILKOSSÁGÉRT ÜLNEK.

A sheriff gyanuja alaposnak látszik. Jönnek az arcképek.

A mult év február 17-én történt, hogy Parma külvárosban agyonverték Miss Louisa Wolfot és Miss Mabel Footet, a parmai high school két tanitónőjét.. A kettős gyilkosság elkövetését később egy őrült vállalta magára, akinek el is hitték az állitását és elküldték a limai őrültek házába.

Stannard sheriff, aki sohasem hitte, hogy az őrült követte el a kettős gyilkosságot, tovább folytatta a nyomozást magán szorgalomból s most azt állitja, hogy majdnem kétségtelenül megállapitotta már a gyilkosok kilétét.

Stannard sheriff gyanuja a columbusi fegyház két rabja ellen irányul, akiket gyilkosság elkövetéséért fogtak el pár nappal a parmai kettősgyilkosság után s mivel bünösnek találták őket, életfogytiglani fegyházbüntetést kaptak.

Ez a két gyilkos a parmai gyilkosság után következő napon Warrenbe érkezett tehervonaton s egy cipőjavitó mühely előtt ugrottak le a vonatról. Azt mondották a suszternek, hogy Newton Falls, O.-ból jöttek. Annak idején a vizsgálat megállapitotta, hogy ez a két jómadár Clevelandban járt a gyilkosság napján s estefelé, amikor a két tanitónő a halálát lelte, hagyták el Clevelandot.

A két gyilkosra Gillen warreni rendőrfőnök hivta fel Stannard sheriff figyelmét. A sheriff Warrenbe küldötte nyomozás végett C. M. Dombey helyettes sheriffet. Columbusból utban van már a két rab arcképe. Megfogják a képeket mutatni azoknak, akik a gyilkosság idején láttak két gyanus alakot az iskola közelében s azoknak a munkásoknak, akik az iskola szárnyának épitésénél dolgoztak annak idején s akik szerint két gyanus férfi a gyilkosság előtt pár órával munkáért jelentkezett a formanjuknál.

HALVA TALÁLTAK KÉT EMBERT

Keles Jánost az E. 158th streeten, Mudri Zsuzsanna asszonyt meg a Northfield roadon lelték holtan.

Vasárnapra virradóra két embert is találtak holtan a városban. Az egyik Keles János, aki a 423 E. 158th streeten levő lakása udvarán feküdt holtan a hóban.

Keles tánemulatságon volt s ott panaszkodott, hogy nem érzi jól magát. Tanácsolták neki, hogy menjen haza. Haza is ment, de a szivgörcs utközben végzett vele.

Mudri Zsuzsánna asszony a 68 Northfield roadon levő otthona udvarán öngyilkosságot követett el. Felakasztotta magát, mert 72 év terhét nem birta elviselni.

EGYESÜLT GYÁRAK.

A Vervoort Ball Bearing Company fejlődése.

A Vervoort Ball Bearing Company, amelynek gyára az E. 18th streeten van a Superior avenue közelében magába olvasztotta a Superior Roller Ball Bearing Company volt cantoni társaságot. Az egyesült társaság titkára és vezérigazgatója Henry G. Tremmel. A Superior Company telepe Henry C. Boester és Tremmel tulajdona volt.

Az egyesült társaság uj gyártelepet épittet a Green road és Belt Line sarkán.

A RUHAKÉSZITŐ IPAR VESZEDELME

Amikor a nagyvállalatok alvállalatoknak, vidéki müheyeknek adják át a munkát.

FONTOS SZTRÁJK.

Mire vezet a Landesman-Hirschheimer Company munkásainak sztrájkja.

Amit New Yorkban a ruhakészitő ipar terén már régóta tapasztalnak, hogy tudniillik a nagy ruhagyárak helybeli kisebb vállalatokkal végeztetik el munkájukat vagy vidéki mühelyekbe küldik a kiszabott öltönyöket megcsinálás végett, ugylátszik Clevelandban is tapasztalható lesz rövidesen, pedig ennek a rendszernek a folytatása ugy a gyárosok, mint a szakszervezetek tisztviselői szerint káros hatással lesz a társaságokra éppen ugy, mint a szakszervezetekre, a melyeknek itt Clevelandban vállvetve sikerült fentartani a békét a ruhakészitő iparban.

Mint ismeretes a Landesman-Hirschheimer Company ruhagyárában immár ötödik hete sztrájkolnak a munkások. Ez a sztrájk megmutatja, hogy a gyárosoknak az az eljárása, hogy a munkát sztrájk esetén alvállalatoknak vagy vidéki mühelyeknek adják, folytatódik-e itt is és vele bukik-e az országszerte hires iparibéke fentartási rendszer.

Clevelandban vannak ruhagyárak, amelyek a nagy ruhagyárakat az esztendő két szakában, amikor igen sok a munka, ki szokták segiteni. Ez ellen nem volt kifogásuk a munkásoknak béke idején.

A Landesman-Hirschheimer Co. munkásai azért léptek sztrájkba, mert a társaság, mint a Cleveland Garment Manufacturers' Association gyáros szervezet tagja nem volt hajlandó a szakszervezettel uj szerződést csinálni egy másik már meglevő szerződés helyébe. A társaság kilépett a gyárosok szövetségéből is, hogy az ne befolyásolhassa. Benjamin Lowenstein, a társaság elnöke azt mondotta, hogy azért nem fogadja el az uj szerződést, mert nem alkalmas, nem lehet végrehajtani. A többi gyárosok nagy része az ellenkező véleményen van s alá is irták az uj szerződést.

A Landesman-Hirschheimer Companynak a gyárosok szövetségéből való kilépését illetőleg nem abban van a jelentősége, hogy ez a cég késziti a piacra kerülő öltönyök 10 százalékát Clevelandban, hanem abban a viszonyban, ami a társaság és a vidéki mühelyek vagy algyárosok között van. A pártatlan vizsgáló bizottság elnöke szerint ez a társaság a gyárában alkalmazott munkásk munkájának 40 százalékát végeztette el külső vagy vidéki mühelyekben.

Az az uj szerződés, amit a szakszervezet alá akart iratni a társasággal, azért nem kell neki, mert korlátozza a munkának külső mühelyekbe való küldését. Garantáltatja az uj szerződés a munka folytonosságát, biztositja a munkások termelésének standardját, fentartja a zárt és nyilt mühely ügyében kötött megállapodást, egyebekben pedig épen olyan, mint a régi.

Ha a szerződést elfogadná a társaság, nem küldhetne munkát a John Meyer & Son cég painesvillei és ashtabulai gyáraiba, kivéve, ha ez a cég csatlakozik a külső gyárosok szövetségéhez s teljesiti azokat a föltételeket, amiket a többi külső vagy vidéki gyárak elfogadtak.

A társaság küldött munkát Woosterbe, Bowling Greenbe s ki tudja még hova. Megokolásul csak annyit mondott, hogy "valahol csak el kell végeztetni a lasztják.

NŐK

bármily messze is lakjanak Clevelandtól, bizalommal forduljanak

KEPES
Megváltó Gyógyszertárához
2017 W. 25 ST., CLEVELAND
ahol a legnagyobb titoktartás mellett, a legjobb kiszolgálásban részesülnek.
A legrégibb magyar Patika a West oldalon. kcz—áll

KIEGYEZETT A BIRÓSÁGGAL AZ EILERT COMPANY

$23,700 fejében elejtették a cég ellen emelt vádat a szövetségi törvényszéken.

Wertz szövetségi kerületi ügyész kijelentette, hogy elejti az Eilert Brewing Company és a Cleveland Home Brewing Company sörgyártársaságok ellen emelt ama vádat, hogy szövetkeztek a Volstead féle prohibiciós törvény megsértésére.

A vád szerint a két sörgyárban nagyobb alkoholtartalmu sört készitettek, mint aminőt a törvény megenged.

A vádat Daugherty igazságügyminiszter engedélyével ejtik el oly föltétel alatt, hogy pénzben kárpótolják a kormányt. A törvény értelmében a Home Brewing Companyra 250,000 dollár szeszadót, az Eilert Companyra pedig 85,000 dollár szeszadót vethetett volna ki a kormány a szerint, hogy a prohibició életbelépte óta mennyi sört gyártottak.

Kiegyezés értelmében az Eilert Company csak 8,500 dollárt, a Home Brewing Company meg 15,200 dollárt fizet a kincstárnak.

75,000 DOLLÁROS ÁRUHÁZTÜZ A WEST SIDEON

A West 9th St. Terminal Warehouseban pusztitottak a lángok.

Vasárnap délután nagy tüz pusztitott a West 9th Street Terminal Warehouseban, amely az 1200 W. 9th streeten van.

A raktárban esett kárt 75,000 dollárra becsülik.

A tüz a Pollack Cloak and Suit Company mühelyében keletkezett s igen gyorsan terjedt át az S. & F. Dress Company telepére.

Kárt tett a tüz a vasuti árraktárban s a Matthew Smith Coffee & Tea Company főirodáiban is, amelyek szintén ebben a raktárépületben vannak.

ÓVAKODJUNK A TÜDŐGYULLADÁSTÓL

Járványszerüen kezd fellépni a veszedelmes betegség. — Január 1 óta száz esetet jelentettek az orvosok.

Dr. Rockwood közegészségügyi biztos kijelentette, hogy Clevelandban járványszerüen kezd fellépni a tüdőgyulladás. Abból következteti ezt, hogy január 1. óta 100 esetet jelentettek nála az orvosok. A száz közül a mult héten 31 halt meg.

Ohio állam közegészségügyi biztosa értesitette Dr. Rockwoodot, hogy Ohio államot a régi fajta, veszedelmes himlőjárvány is fenyegeti, Clevelandot azonban még nincs közelről fenyegetve, itt ugyanis csak egy-két eset fordult elő mostanában.

A himlőjárvány valószinüleg az egész országon végig fog seperni Kansas Cityből, ahol valósággal dühöng jelenleg.

Ohio államban csekély arányban évek óta van himlőjárvány, de mostanában ijesztően terjed Massilonban, továbbá Ottawa, Sandusky, Montgomery, Scioto és Wayne megyékben. Néhány gyengébb eset előfordult Champaign, Clark Columbiana, Erie Greene, Hamilton, Highland, Huron, Lucas, Miami és Seneca megyékben is.

Lorain Pharmacy Co.

A GERZSENYI PÉTER magyar patikája

4322 Lorain Ave., a West 44-ik utca sarkán, Cleveland, Ohio

Receptek lelkiismeretes elkészitése, hazai gyógyszerek, patent és illatszerek nagy raktára. Előzékeny magyaros kiszolgálás. Ingyen tanács.

MI UJSÁG A SZÜLŐFÖLDÖN?

MAGYAR TUDÓSITÁSOK | BUDAPESTI JELENTÉSEK | ÓHAZAI UJSÁGHIREK

A BUDAPESTI ARANYVÁSÁR SOK MILLIÓS TITKAIBÓL.

Az aranybeváltóhivatal szünetel. — Milliárdokra menő aranyat és drágakövet csempésznek ki.

BUDAPEST, jan. 8. (Virradat.) A főváros ékszerészei közül számosan foglalkoztak már hosszabb ideje aranyneműek, ékszerek vásárlásával, amelyet azután magas áron adtak tovább jobbára külföldi ékszer- és aranysibereknek, akik hihetetlen árakat fizettek meg. Napirenden voltak az aranycsempészek letartóztatásai, a rendőrség a zugkereskedők gyülekező helyén állandó razziát tartott, majd beszüntették az ékszerbörzét, nemrég pedig az állam, hogy elejét vegye az arany kicsempészésének, állami nemes fémbeváltóhivatalt állitott fel.

Ebben a hivatalban a rendes napi forgalmi áron váltották be a nemes fémeket. A hivatal fennállásának első napjaiban már óriási volt a forgalom, ugy, hogy a hivatal apparátusát ki kellett böviteni, hogy a munkát győzhessék. Nap-nap után már a kora délelőtti óráktól kezdve számosan gyültek össze a hivatal bejárója előtt és sok esetben hosszu sor várakozott, hogy aranyneműit beválthassa. Főleg a középosztály tagjai vitték ide megszorultságukban régi családi kegytárgyaikat, különböző énszerneműiket, nagymennyiségü aranyláncot, gyürüt.

A hivatalban ilyképpen rövid idő alatt számottevő arany halmozódott fel, amely állami tulajdont képezett. Az ékszerészek meg is érezték ezt az állami konkurrenciát, forgalmuk lényegesen lecsökkent, az ékszer- és aranycsempészeknek is rosszabbul ment.

Most azután egy tábla jelent meg a fémbeváltó hivatal ajtaján, mely szerint az arany és nemes fém beváltása szünetel. A legnagyobb csodálkozással értesültek az emberek erről az intézkedésről és akik a fémbeváltó hivatalt felkeresték azért, hogy aranytárgyaikat ott váltsák be, kénytelenek voltak a kereskedőkhöz, ékszerészekhez fordulni, hogy ott adják el azokat. Ilymódon az ékszer- és aranycsempészet ismét felvirágzóban, a rendőrség számos, furfangos módon végrehajtott esetnek jutott a nyomára.

Ismeretes, hogy azok, akik a pesti kereskedőktől, de gyakran magánosoktól is az aranyat és drágaköveket összevásárolják: külföldi kereskedők, ügynökök, siberek, akik Hágából, Amsterdamból, Párisból, Londonból, sőt New Yorkból is idejönnek Budapestre, ahol, mint európaszerte ismeretes, a legkönnyebben a legtöbb aranyat és drágakövet vásárolják össze a legolcsóbban és azt gyakorta minden rizikó nélkül könnyüszerrel szállithatják a külföldre.

Ezek a kereskedők aránylag magas árakat fizetnek meg az egyes általuk vásárolt tárgyaknak és mégis egyes csempészések után milliókat, sőt tizmilliókat keresnek.

Az aranycsempészek az aranynak és drágaköveknek az országból való kiszállitására a legötletesebb módokat eszelik ki. Leleményességük határtalan. Egy amsterdami kereskedő ötven kilogramm aranyat ugy csempészett ki tul a határokon, hogy bőröndjéről a rézpántokat leszedette, a rézpántok helyére arany rudakból készitett pántokat tétetett s azt feketére festette. A bőröndbe különböző holmit téve, mint egyszerü podgyászt kiszállitotta az országból.

Egy londoni kereskedő a bécsi hajón szállitotta ki a Pesten vett aranyat. Döglött libát vásárolt, amelynek a belsejét kiszedette és aranyrudakkal tömte ki a baromfi belsejének egy részét. Mintegy öt kilogramm aranyat helyezett el a döglött libában, a mennyi az átlagos liba sulya. A kopasztott libát azután a hajó oldalán könnyedén felakasztotta és igy sikerült neki öt kilogramm arannyal Bécsbe utaznia. Azt mondani sem kell, hogy a spárgán, a hajó oldalán lógó levágott baromfi nem esett semminemü vizsgálat alá, még csak fogyasztási adót sem kellett utána fizetni.

A drágakőcsempészek ugyancsak leleményesek abban, hogy kell a milliós értékü drágakövet az országból kicsempészni. Egy angol kereskedő több mint másfél milliós értékü igazgyönggyel hajóra szállt. A hajó vendéglő kenyeres leányának nagy jutalmat igért, melynek ellenében az viselte Bécsig, a hajón abban teljesitett szolgálatot. Senkinek sem tünt fel a kenyeres leány nyakában a drága kollier, mindenki azt gondolta, hogy közönséges hamisitvány, értéktelen utánzat, még a fináncok és a vámőrök is gyanutlanul mentek el a drága ékszert viselő kenyeres leány mellett, akitől azután az angol drágakőcsempész jutalom ellenében az igazgyöngysort Bécsnél visszavette.

AZ AMERIKAI MAGYAROK DOLLÁRJAINAK VÁNDORUTJA.

Irta: Conrád Ottó a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatója.

Az amerikai pénzátutalási forgalom egyike azoknak a magas pénzügyi kérdéseknek, amelyek szabályozásával eddig a legtöbbet foglalkoztak, még pedig azzal a céllal, hogy a dollárok Magyarországba áramlását a maga természetes medréből eltereljék. Szerencse, hogy ez az egyébként jóhiszemü igyekezet nem ártott az átutalás természetes folyamatának.

Amint a háboru és forradalmak megszüntével a postai és táviró-forgalom csak némiképpen is kezdetét vette, megindultak Amerikából ezek az átutalások; eleinte mintha csak pórusokon szürődtek volna át, később pedig nagyobb áradatban jutottak ide.

Egy elmulasztott "konjunktura."

A háborus évek alatt az Egyesült Államokban a munkások kereseti viszonyai lényegesen javultak és bár az emelkedett munkabérekkel szembenállottak az életfenntartásnak magasabb költségei, mégis lényeges összegeket takarithattak meg az ott élő magyarok. Ha mindjárt a háboru befejezése után szabad lett volna az Egyesült Államok és Magyarország között a forgalom, ezekből a megtakaritott összegekből sokkal több indult volna a hazavándorlás utjára, mint amennyi valóban ideérkezett, mert az 1918. november havától 1920 szeptemberig elmult időközben a pénzküldés nem volt lehetséges, viszont később a kereseti és megélhetlsi viszonyok annyira nehezebbek lettek odaát, hogy a megtakaritott összegek egy részét kénytelenek voltak felélni az amerikai magyarok.

Csonka-Magyarország pénz ügyi méreteihez képest tekintélyes az az összeg, amely kifizetési megbizások utján érkezik Amerikából hazánkba. Sok, egyébként kiváló szakértő véleményétől eltérőleg irrelevánsnak tartom, hogy ez az átutalási forgalom olyképpen bonyólitódik-e le, hogy az itt kifizetendő koronát a new yorki piacon vásárolják, vagy pedig dollár kifizetésre kapják a magyarországi bankok a megbizásokat, mert mindkét eset végeredményében egyenlően alkalmas lehet arra, hogy a korona nemzetközi árfolyamát megjavitsa. Az egyik esetben koronakereslet jelentkezik New Yorkban, a másik esetben dollárkinálat Budapesten.

Érzelmi és üzleti forgalom.

Személyes tapasztalatból tudom, hogy az Amerikába átszármazott véreink megható ragaszkodással és szeretettel gondolnak a megcsonkitott Magyarországra és ittmaradt rokonaikra. A pénzátutalási forgalom legnagyobb részét azok az összegek teszik, amelyeket az amerikai magyarok itteni jótékonysági célokra, vagy pedig itten élő rokonaiknak — sok tekintetben hasonló érzelmi okokból — küldenek haza. Csak a harmadik és kisebb része a forgalomnak áll azokból az összegekből, amelyeket visszavándorló magyarok hoznak magukkal, vagy utalnak maguknak vissza.

Hazánk érdekeinek szempontjából főképpen azt tartom szükségesnek, hogy ezt az átutalási forgalmat minél kevésbbé zavarjuk meg a szabad verseny korlátozására alkalmas intézkedésekkel. Nem szükséges külön medret ásnonk annak a folyamatnak, melynek megvannak a maga természetes utjai, mert a közlekedő edények fizikai törvénye szerint átömlik a pénz onnan, ahol több és jobb, ide, ahol annak szinvonala, sajnos. sokkal mélyebb. Az Egyesült Államokban, a szabad kereskedelemnek és szabad forgalomnak hazájában, ahol a bankok és bankárok müködését szigoruan és szakszerüen ellenőrzik, csupán azt az egy szempontot tartják szem előtt, hogy az átutalási üzlettel megengedetten, iparszerüen foglalkozó, megbizható kéz vehesse át a téritendő összegeket. A korona árfolyamának nagy ingadozásai következtében maguk az átutalók is már megtanulták azt, hogy miképpen kell az átszámitási árfolyamokra figyelniök és mindig versenyajánlatokkal hasonlitják össze és ellenőrzik az átutaló bankár által ajánlott árfolyamot és felszámitott költségeket. Az amerikai bankhatóságok az ottani törvények szerint gondoskodnak az üzlet tisztaságáról és többek között arról is, hogy az átutalás céjlából átvett összegek haladéktalanul továbbittassanak. Magyar részről tehát csak arról kell gondoskodnunk, hogy ezek az átutalások gyorsan érjék el céljaikat és amerikai honfitársaink minél hamarább kapják meg annak a nyugtáját, akinek a pénzt átutalták.

A forgalom nagysága egyrészt az amerikai kereseti viszonyoktól, másrészt pedig attól függ, hogy milyen jól és gyorsan intézik el itt Magyarországon a kifizetéseket. A magunk részéről tehát csak azzal járulhatunk hozzá ahhoz, hogy ez a magyarság érdekei szempontjából annyira kivánatos forgalom minél nagyobb legyen, ha a mindent nivelláló szabad versenyben minél tágabb teret nyitunk és azoknak, akik addig is legnagyobb részét bonyolitották le ennek az országos érdekü pénzforgalomnak, technikailag megadjuk annak a módját, hogy a postai, postatakarékpénztári és távirói intézményeket az ügy érdekében teljes mértékben használhassák.

Nem tudom eléggé hangsulyozni, hogy mennyire érdeke volt ez a multban és mennyire még inkább érdeke ez most hazánknak, melynek valutáját gazdasági uton csupán fokozott termelő munkával és kivitellel lehet megjavitanunk. Az amerikai magyarságnak pénzátutalásai országunk pénzügyi és gazdasági mérlege szempontjából még a kiviteli fölöslegnél is nagyobb jelentőségüek, mert export nélküli és igy spontán eredetü pénzbeáramlást jelentenek.

(Világ.)

BELGRÁDI ÉLET.

A szinház.

Az SHS állam fővárosában még három év után sem jutottak a belgrádiak rendes szinházhoz. Jelenleg két szinháza van Belgrádnak: a "Manyezs" és a "Takovo", melyekben csak korlátolt számu közönség kaphat helyet. Habár müvészi szempontból kiindulva, a szinház elég nivós, technikailag meglehetősen rosszul áll. Az akusztikája rossz, a páholyok kényelmetlenek, a foyer kezdetleges és szük, a ruhatár pedig egyáltalában nem felelhet meg a modern követelményeknek. Pedig a, belgrádi szinházaknak fényes előkelő közönségük van. Az ensembleja kitünő, ugy a drámai, mint az operai. A balett és a kar szintén jó.

A szinházak mindennap zsufoltak. A néhány száz ülőhelyen ott látni esténkint a legelőkelőbb publikumot: a királyt (az udvari gyász előtt) a diplomáciai kart, magasrangu tiszteket, nemzetgyülési képviselőket, minisztereket, a bankarisztokráciát. Általában a főváros társadalmi életének krémjét.

A müsor — különböző technikai nehézségek miatt — eléggé szerény keretek között mozog. Az operák közül szinre kerültek eddig: Troubadour, Anyegin Eugen, Mignon, Madame Butterfly, Bajazzó, Bohémek, Parasztbecsület, Werther, Traviata, Tosca és a Hoffmann meséi.

A szinház most készül a Fauszt és az Eladott menyasszony bemutatójára. A társulat tavasszal átköltözik az uj épületbe, amelynek ezer ülőhelye van. Az uj szinház a lehető legmodernebbül van megkonstruálva.

A belgrádi korzó.

A belgrádi korzó mindennél nyüzsgőbb és tarkább képet nyujt. Az időjárásra való tekintet nélkül hatalmas tömeg látható itt állandóan. Szombaton és vasárnap, ha az idő kedvez, a London szállótól a Kalimegdánig terjedő korzón 25—30,000 ember élvezi a séta örömeit. A kép egy valóságos toilette kiállitás. Sehol, a lakosság arányában nem viselnek annyi pompás és fényüző ruhát, mint a belgrádi korzón. Egy unatkozó sétáló néhány napja egy kis statisztikát készitett a belgrádi korzóról. Ezen a napon 217 hölgy sétált szőrmekabátban a belgrádi korzón, amihez hozzászámitva Franciaország ban vásárolt kalapmodelljeik és selyemruháik árát, megállapitható, hogy ez a kis korzózás hozzávetőlegesen 40 millió koronát hozott mozgásba.

Divatférfiak.

Ott versenyeznek a belgrádi korzón a — divathölgyek mellett. Eleganciájuk egészen párisi és áraiban sem marad azok mögött. A legfinomabb velour-kalapban, divatraglánban és keztyüben panaszkodnak a — drágaságról.

Az intelligencia egyharmadrésze politizál.

Belgrád politikai élete minden időkben élénk és fejlett volt. Bár a politikai események iránti érdeklődést csökkentették az utolsó időknek az unalomig halmozott válságai és más politikai bonyodalmai, megállapitható, hogy a belgrádi intelligenciának még ma is egyharmada aktiv részt vesz a politikában. A pártok között, mint legnagyobbak, a radikálisok és demokraták jöhetnek számitásba. A radikálisok többen vannak a fővárosban, viszont a demokraták sokkal élénkebb tevékenységet fejtenek ki. Még az egyetemen is, ahol mintegy 8000 hallgató van, heves pártküzdelem folyik. Az egyetemi ifjuságban az ország valamennyi pártjának van képviselője.

Épülő házak.

Az elmult évben 3000 épitkezési engedélyt adtak ki. Az épitkezések a legutóbbi napok hóesései miatt egyelőre szünetelnek. Tavasszal körülbelül ezer ujabb épület fog elkészülni, amelyek legtöbbje háromemeletesre van tervezve. Ha mindezek a tervek megvalósulnak, Belgrád lesz Keleteurópa egyik legszebb városa.

(F.)

KONZULI KERESTETÉS.

A chicagoi kir. svéd konzulátus magyar ügyosztályo (Royal Consulate of Sweden, Department of Hungarian Interests, Room 1050—440 So. Dearborn St., Chicago, Ill.) felhivja az alant felsoroltakat, vaamint mindazokat, kik nevezettek tartózkodási helyéről tudomással birnak, hogy pontos cimüket haladék nélkül jelentsék be.

Berry vagy Berecz Sándor, Arad, 3rd Ave., Detroit, Mich. **Daemmerlein István**, Piliscsaba, Bay City, Mich. vagy W. Virginia. **Császár Julianna**, Chicago, Ill. **Csernó (Cherno) József**, Strong, Col. **Deme István**, szabó, Chicago, Ill. **Hensl Antal**, Minneapolis, Minn. **Holczman Gusztáv**, Nagycsepcsin, Chicago, Ill. **Köfler Károlyné**, szül. **Gulyes Teréz**, Nagykikinda, Los Angeles, vagy San Francisco, Cal. **Kandó Gusztávné**, szül. **Freisinger**, Chicago, Ill. **Lecz György**, Bay City, Mich. **Klimcsák Róza**, 62 W. Huron St., Chicago, Ill. **Kertész Menyhért**, Amora(?), Col. **Kun Márton** és **Özv. Lackenbach Károlyné**, Oakland, Cal. **Pfeiffer József**, Chicago, vagy Minneapolis. **Polzer Rudolf**, 635 Jackson Street, Milwaukee, Wisc. **Radarnovics István**, Chicago, Ill. **Rácz Sándor**, Zombor. **Skoda Jánosné** szül. **Rusznyák Mária**, **Spevák András** és **Spevák Ferenc**, Lopir, Zólyom m., Chicago, Ill. **Scheffer Lajosné**, Kiskunhalas, St. Paul, Minn., vagy Chicago, Ill. **Stabek Ernő**, New Castle, Ind. vagy Chicago, Ill. **Star (Stern) Ernő**, Budapest, St. Lopuis, Miss. **Szmolinsky Károly**, Ipolyság, 635 N. Clark St., Chicago, Ill. **Scharga Róza** és **Mária**, Sassin, Nyitra m., W. Duluth, Minn. vagy Chicago, Ill. **Urbán Vince**, San Francisco, Cal. **Weber Sándor** vagy **Takács Sándor**, Chicago, Ill. **Weisz Hajman** és **Ármin**, Budapest, Chicago, Ill. **Dodek József** és **neje**, San Francisco vagy Oakland, Cal. **Jancza Lajos**, 807 S. State St., Chicago, Ill. **Zboray Theodor**, Hammond, La. **Loysch Adolf**, **Szemenik János**, **Riedlpauer József**, **Skomal János** és **Dudás János**, Szabolcsbánya-telep, Balanya megye, Peoria, Ill. **Matje József**, fodrász, **Matje Éva** és **Tipping Magdolna**,(Torontál megye, Chicago, Ill.

United American Lines Inc. JOINT SERVICE WITH Hamburg American Line

NEW YORK–HAMBURG DIRECT

Legrövidebb összeköttetés Közép-Európa összes kikötőjével.
Hetenkénti hajóindulások minden csütörtökön, 86. számu Pierből, North River, 46-ik utca, New York, délben 12 órakor.

"MOUNT CLAY" "MOUNT CARROLL" "MOUNT CLINTON" — "HANSA" "BAYERN" "WUERTEMBERG"

E gőzösök mindegyikén 2, 4 és 6 ágyas szobák vannak. Tágas ebédlők, társalgók és az összes fedélzeti sétány a harmadik osztályu utasok rendelkezésére áll. A "HANSA", "BAYERN" és "WUERTTEMBERG" hajókon van egy néhány különösen kivánatos kabin. Lefoglalásért irjon meghatalmazott ügynökeinkhez, vagy cimünkre:

UNITED AMERICAN LINES, Inc., 39 Broadway, New York

NORTH GERMAN LLOYD duplacsavaru gőzösein Magyarországba kabinban vagy 3. osztályban NEW YORK — BRÉMA
SEYDLITZ .. március 1
HANOVER .. március 15
YORCK ...... március 29
és azután rendesen minden második szerdán.
Kitünő étkezés. — A 3-ik osztályban kényelmes, zárt kabinok 2, 4, 6 személy részére. További felvilágositásért irjon bármely helyi ügynökhöz, vagy 18 Pearl St., New York

EUROPÁBA
Rövid összeköttetés magyarlakta részekre. Jó étel és dusan. Elkülönitett berendezés. Nagy terület a fedélzeten. Egy modern gőzös összes kényelme.

RED STAR LINE
NEW YORKBÓL PLYMOUTH, CHERBOURG, ANTWERPBE:
*FINLAND ... Febr. 11.
GOTHLAND ... Febr. 18.
KROONLAND ... Febr. 25.
ZEELAND ... Márc. 4.
*Kikőt Halifaxban.
NEW YORKBÓL HAMBURG, DANZIG ÉS LIBAUBA:
SAMLAND (csak 3-ad oszt.) Márc. 7.
Tengeri ut egész Lengyelországig.

AMERICAN LINE
NEW YORKBÓL PLYMOUTH, CHERBOURG ÉS HAMBURGBA:
MINNEKAHDA ... Márc. 8.
*MANCHURIA ... Márc. 22.
NEW YORKBÓL HAMBURGBA:
*HAVERFORD ... Febr. 8.
*Megáll Queenstownban.

WHITE STAR
NEW YORKBÓL CHERBOURGBA ÉS SOUTHAMPTONBA:
OLYMPIC ... Febr. 18.
MAJESTIC (a világ legnagyobb hajója) ... Máj. 20.
NEW YORKBÓL QUEENSTOWNBA ÉS LIVERPOOLBA:
BALTIC ... Febr. 15.
CEDRIC ... Febr. 25.
NEW YORKBÓL MADEIRÁBA, GIBRALTÁR, ALGIREK, GENUA, NÁPOLY, ATHÉN, ALEXANDRIÁBA, EGYIPTOM ÉS NILUS FELÉ:
LAPLAND ... Febr. 4.
ADRIATIC ... Febr. 18.
ARABIC ... Márc. 8.

INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.,
A magyar kormány által engedélyezett hajóstársaság.
(120 hajó, 1,300,000 tonnatartalom.)
1 Broadway, New York.
Vagy a helyi ügynökök.

·N·G·I· NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
A legjobb utirány MAGYARORSZÁG összes részére Genoán és Triesztеn át.
HAJÓINDULÁS NÁPOLYBA és DUBROVNIKBA:
Colombo ... Febr. 16.
Taormina ... Márc. 9.
*America ... Márc. 17.
Colombo ... Apr. 1.
*Taormina ... Apr. 21.
*America ... Május 3.
Colombo ... Május 18.
Taormina ... Junius 8.
*America ... Junius 21.
Colombo ... Julius 13.
*Philadelphiából a következő napon. Uj, nagy duplacsavaru gőzösök.
További felvilágositásért forduljon e cimre:
ITALIA AMERICA Inc.
1 STATE STREET, NEW YORK.
203 SO. DEARBORN STREET, CHICAGO, ILL.

Torokfájás ellen.
A torokfájás első jelére dörzsöljön rá egy kis Musterole-t az ujjaival.
A fájós helybe hat gyengéd csipéssel, meglazitja a tömörülést és kihuzza a fájást és sebességet.
Musterole egy tiszta, fehér kenőcs, mustárolajból készitve. Meg van benne az ó-kori mustár-borogatás minden ereje, de nem okoz hólyagozást.
Nincsen jobb a Musterole-nál torokgyikos gyermek részére. Tartsa mindig kéznél, 35 és 65 centes tégelyekben, kórházi tégely $3.
JOBB A MUSTÁR FLASTROM-nál
MUSTEROLE WILL NOT BLISTER

Telefonáljon a város bármely részéből
FRANK G. NUNN
TEMETÉS-RENDEZŐHÖZ
3924 LORAIN AVENUE, a Turn Hallal szemközt.
Unio Ambulance. — Invalid kocsik.
Bell Lincoln 1711. — Cuy. Lorain 162

Dr. A. V. WEINBERGER
DAYTONI NEVES MAGYAR ORVOS-SEBÉSZ
Férfi és női bajok szakorvosa.
710 Lindsey Building, Dayton, Ohio
Levelekre válaszolok.

MÉRGES ITALOK
Elismert szakértők véleménye szerint, a mostanában mindenfelé használt, frissen főzött italok mind mérget tartalmaznak, a melyek lassan, de biztosan megbetegedést és sok esetben halált okoznak.
Ha valamelyes hozzátartozója iszik, adja be neki titokban a TESCUM szert, mely leszoktatja az ivásról anélkül, hogy tudna róla.
Kapható a Marshall és a Standard Drug Co. patikáiban, a Honnecker & Rehburg patikában, West 25 St. és Clark Avenue sarok, a Vörös Kereszt Patikában, valamint egyenesen a gyártóktól. Személyes felvilágositással és részletekkel szivesen szolgálunk.
H. J. BROWN MEDICINE CO. Room 407, 409 W. Superior Ave. CLEVELAND, O.

KIS HIRDETÉSEK ÁRSZABÁSA.

KERESTETÉS, MUNKÁT KERES, ELLÁTÁST NYER vagy KERES, BUTOROZOTT SZOBÁK, KIADÓ LAKÁSOK 20 szóig egyszeri közlése 60 cent. háromszori közlés $1.50; husz szón felül minden további szó közlésenkint 5 cent.

HÁZASSÁGI HIRDETÉS egyszeri közlés $1.00; háromszori közlés $2.75; husz szón felül minden szóért közlésenkint 5 cent.

LEVELEZÉS, ÜGYNÖKÖK KERESTETÉSE, MUNKÁT NYER, ELADÓ vagy BÉRBEADÓ FARMOK, HÁZ vagy ÜZLET VÉTELE ÉS ELADÁSA, ÜZLETI ALKALMAK, TÁRSAT KERES, 20 szóig egyszer $1.00, háromszor $2.75; 20 szón felül minden szó közlésenkint 5 cent.

Nagyobb betükből szedett hirdetésért a fenti árak kétszerese számitandó. APRÓ HIRDETÉS ELŐRE FIZETENDŐ.

Csak egy téves közlésért felelünk.

Kishirdetéseket felvesz a Szabadság főirodája: 700 Huron Road, Cleveland, O. Telefon: Main 3536, Central 1231.

A Szabadság fiókirodái:

8718 BUCKEYE ROAD. — Telefon: Princ. 2583-R. Cedar 622.

2609 LORAIN AVE. — Telefon: Lincoln 1842.

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

EGY REAL ESTATE ÉS GENERAL BROKERAGE ÜZLET active tagot keres, fontos állás betöltésére. Kell, hogy 3-tól 5 ezer dollárt befektessen. Tapasztalat nem annyira szükséges, mint több nyelvek tudása. Előmenetel és előléptetés biztosittatik iparkodó személyeknek. Csakis olyanok érdeklődjenek, kik a fenti állást azonnal betölthetik és a feltételeket elfogadják. Érdeklődések irásban kéretnek: Pittsburgh Post Office, Box 1630, Pittsburgh, Pa. 23—32

ELÁRUSITÓK.

Három 21 éven felüli embert keresünk, akik elárusitók akarnak lenni. Gyakorlat nem szükséges, mert mi alapos tanitást adunk az elárusitásra nézve. Heti $50 tiszta jövedelme lesz. Jó jövőt biztositunk a megfelelőknek, a mennyiben egyike vagyunk Cleveland legnagyobb cégeinek. Jöjjön személyesen d. e. 9-től 11-ig, vagy d. u. 2-től 5-ig. 28 Taylor Arcade, Cleveland, O. Keresse Mr. Duert. áll.

MUNKÁT NYER — NŐ.

KERESEK egy olyan MAGÁNYOS NŐT, aki hajlandó volna elmenni bányász pléhre, egy özvegy emberhez házvezetőnőnek, aki szereti a gyermekeket. Jó bánásmód biztositva. Érdeklődni este 6 óra után 3276 E. 89th St. Cleveland, O. 25. 27. 29

ANGOLUL BESZÉLŐ LEÁNY vagy ASSZONY kerestetik általános házimunkára, aki ért a főzéshez. Jó fizetés. Mrs. Halle, 1357 East Boulevard, Suite 3. Cleveland, O. 25—27

GYAKORLOTT LEÁNY vagy ASSZONY kerestetik általános házimunkára és főzésre. Jó otthon a megfelelőnek és jó fizetés. Kell, hogy valamelyest beszéljen angolul. 2920 Jay Ave., a W. 30th St. sarkán, Cleveland, O. 25—27

KÖZÉPKORU MAGYAR ASSZONY kerestetik gyermekek gondozására, aki inkább jó otthonra, mint nagy fizetésre vágyik. 7534 Everett Ave. Vegye a Wade Park villamost. 25

KERERSEK egy házaspárt, vagy egy asszonyt, aki takarit, mos és főz; ingyen lakást kap. Érdeklődni este 6 óra után, vasárnap egész nap. Mr. Rácz, 4105 John Ave., Cleveland, O. v. 24—5

KERESTETNEK

18 éven felüli leányok a szivar készités megtanulására. Tanulás alatt is fizetünk. — Jelentkezzen: THE AMERICAN CIGAR CO. 922 Woodland Avenue, Cleveland, O. v, 24—29, v, 30—35, v

MUNKÁT KERES — FÉRFI.

CIPÉSZ munkát keres, ki most jött az óhazából; már dolgozott amerikai mühelyben. Vidékre is elmegy. B. Berkovics, 3834 Croton Ave., Cleveland, O. 24—6

MUNKÁT KERES — NŐ.

MAGYAR NŐ, nemrég jött az óhazából, állást keres, esetleg nappali munkát is elvállal. Cim: Mrs. Hajdu, 11615 Buckeye Rd., Cleveland, O. 25—27

EGY IDŐSEBB ASSZONY könnyü házimunkára ajánlkozik. Érdeklődni: 2611 E. 87th St., Cleveland, O., az emeleten. 25

KIADÓ LAKÁSOK.

HÁROM SZOBA, konyha, gáz, viz, toilet bent, emeleten $14.00-ért kiadó. 2160 W. 20th St., Cleveland, O. 25

BUTOROZOTT SZOBÁK.

BUTOROZOTT SZOBA kiadó két tisztességes embernek, koszttal vagy anélkül, vagy fiatal házaspárnak. Villany és fürdőhasználat. Cim: 9402 Cumberland Ave., Cleveland, O. 25—27

KÜLÖNBEJÁRATU 2 butorozott front szoba konyhahasználattal kiadó. 1959 Fulton Court, Cleveland, O. 25

EGY BUTOROZOTT SZOBA férfinek gáz és villanyhasználattal, toilet bent, kiadó. 2030 W. 28th St., hátulsó ház, Cleveland, O. 25

EGY KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba, főzőkályhával, gáz, viz, villany bent, kiadó. Alkalmas házaspárnak. — 2148 W. 26th St., Cleveland, O. 25—26

KERESTETÉS.

SZATMÁRMEGYE, Patóházáról idekerült NÁSZTAI LÁSZLÓ, vagy aki cimét tudja, irja meg. Násztai János, B. 33, Roaring Fork, Va. 23—25

LACZÓ ZSUZSI keresi Gömörmegye, Balkon illetőségü testvérőcscsét. Kéri a róla tudókat az alábbi cimen értesiteni: 32 Ardmore St., Fairfield, Conn. 25—27

KERESEM feleségemet, GULYÁS ANNA, férj. DRAHOS ANNÁT, ki 1921. aug. 24-én minden ok nélkül eltávozott egy leánygyermekkel. Ki hollétét tudja, szíveskedjen értesiteni, mert a nálam levő 2 fiut kénytelen leszek árvaházba adni, mert anya nélkül nem tarthatom. Ki leghamarább értesit, $5.00 jutalomban részesül. — Kristóf Drahos, P. O. B. 626, E. Youngstown, O. 25—27

KERESEM bátyámat, FARKAS WOLF JÓZSEFET. Atyja Farkas Károly, anyja Mandula Erzsi, Veszprémmegye, tótvázsonyi születésü. Farkas János, 2233 W. 41st St., Cleveland, O. 23—25

DIENES JÓZSEF leánya, Perth Amboy, N. J.-ben kéri rokonait, tudassák vele cimüket. Dienes Margit, férj. Németh Miklósné, B. 145, Roda, Va. 23—25

HÁZASSÁG.

HÁZASSÁG CÉLJÁBÓL megismerkedném 30—40 év közötti, kedves üzleti nővel. Vallás és nemzetiség nem határoz. Magyarul is beszéljen, özvegy, középkoru, vagyonos üzletember vagyok. Arcképes levelet, hozomány megjelöléssel kérek. Cim: L. F. Sz., 704 Broadway, Schenectady, N. Y. 22—25

EGY 45 ÉVES FARMER jóravaló nővel szeretne megismerkedni házasság céljából. Csakis fényképes levelekre válaszolok. Cim: Steven Szabó, R. F. D. 1, Courtland, Va. 23—25

HERCIG és CSINOS megjelenésü fiatalember, komoly önálló gondolkozásu iparos, hozzáillő, müveltebb leánnyal óhajt megismerkedni házasság céljából. Komoly gondolkozásuak irjanak fényképpel ellátott levelet. Cim: P. O. Box 192, Wadsworth, O. 23—27

28 ÉVES, feltétlenül intelligens, jó megjelenésü fiatalember megismerkedni óhajt oly leánnyal, aki 2—3 ezer dollár hozománnyal rendelkezik és hajlandó lenne házasság esetén nagy jövőt igérő terveimben anyagilag támogatni. Választ: "Hymen", c/o Szabadság, 704 South Main St., Akron, O. kérek. 25

ELADÓ ÜZLETEK.

FÉNYKÉPÉSZ ÜZLET, a West Sideon jól bevezetve, lakással, leassel, rent 33 dollár havonta, eladó. Kitünő alkalom. A. Goldman, 1801 W. 25th St., Cleveland, O. 25—27

GROCERY STORE eladó, jól berendezett, népes bányavidéken, hardware, szivar, cigaretta és candy üzlet és restauranttal egybekötve. Betegség miatt eladó. Tudakozódni lehet: Kish Imrénél, Box 83, Wilcoe, W. Va. 23—25

ELADÓ ELSŐRENDÜ MODERN GYÓGYSZERTÁR, magyar terület közepén. Jól fizető vállalat. Nagyon olcsón eladó. Érdeklődni: George Oroszy, 932 Broadway, Lorain, O. Tel. 4228. 24—9

3 Hus-üzlet és Grocery.

Egy gyönyörü saroküzlet. Elsőrendü felszerelések, olcsón készpénzért. Egy hus és grocery üzlet a W. Madison Ave.-n, elsőrendü állapotban. A tulajdonos távozása miatt eladó. Egy hus-üzlet és grocery, jó szomszédságban, jó West oldali egy vagy két családos házért elcserélendő. Alacsony házbér.

Cim:
4715 Bridge Ave., vagy Hemlock 4031-M., Cleveland, O. 25

ELADÓ FARMOK.

MINDEN MAGYART ÉRDEKLI, NEMCSAK A FARMVEVŐKET

ez évi uj, terjedelmes farmjegyzékem. **Benne jobbnál jobb farmokat, üzleti alkalmat, general stórt, kovácsmühelyt, malmot, pékséget, óhazai birtokokat, stb. vehet $500-tól $20,000-ig s 5 akerestől 1100-ig.** Ily érdekes, az óhazai viszonyokat, a visszavándorlást s az amerikai politikai helyzetet is ismertető s temérdek, ön előtt ismeretlen dolgokra kiterjedő iratot ön még nem olvasott.

Irjon érte még ma, térképet és szép fényképeket kap vele az itteni remek vidékről, melyet a nyaralók ezrei felkeresnek egészséges fekvése miatt. Továbbá a

VIGASZTALÁS

cimü, rendkivül népszerü, 368 oldalas könyvnek a 10,000-ből fennmaradt 1800 példányát, **amig abból tart: a farmjegyzékkel együtt ingyen küldöm a tallérnyi árát mellőzve.** New Yorktól San Franciscoig minden magyar telepen olvassák, dicsérik s terjesztik e humoros, tanulságos, felvilágositó s vérforraló költeményekkel is bövitett, valóban vigasztaló kötetet.

Ha ennek a 201-ik lapjától kezdődő, a glenfieldi telepitést ismertető részét figyelmesen átolvassa: a farmvételnél önt károsodás nem érheti. Ott felsorolom azon (azóta már fokozódott) tönkmenteket, akik délibábos igéretekre hallgatva, kis lefizetéssel nagy, felszerelt farmokat vettek Lowville környékén. Mert hiába! $1—$2000-os lefizetéssel nem lehet a $8—$10,000-os farmok óriási hátralékát kitisztázni. **Most hát századszor ismétlem, ne bocsájtkozzék erején meghaladó vételbe, mert a körmetlen macskának nehéz a fára mászni!** S nekem nem kell a pityergő telepes.

Én mindenkinek a megfelelő birtokot ajánlom. Ép azért értem el 10 és fél év alatt oly óriási forgalmat, amit a lowvillei telekkönyvi adatok cáfolhatlanul igazolnak. Már csak 4 vevőm hiányzik, hogy:

a 350-ik szerencsés vevőmnek a korábban meghirdetett $350-nyi jubiláris árengedményt megtehessem a veendő birtokánál.

Márciusig hirdetni se akartam az itteni lábnyi hó miatt. **De még a szigoru tél se tartja vissza a szittyákat az idejöveteltől. Igy, nemrég Szalay Sándor new yorki broker,** aki Mexico s Dél-Amerikában $15—$20,000-es üzleteket szokott lebonyolitani: Greigen, a folyton növekvő magyar faluban vette meg a nagyszerü Brown-féle telket a 10 szobás nyaralóval. **Pollák János, volt maynardi, O. lakos a Glenfield közelében vett 56 akeres, szép, felszerelt farmját a napokban szállotta meg. Molnár István Vanvoorhisi, W. Va. bányász, Watsonban vett 140 akeres jó tanyát.**

Halabuk Lajos, volt Bound Brooki, N. J. lakos a napokban jött ki a Brantinghamon vett 52 akeres, felszerelt farmjára. A brantinghami Hess-hotel, sok zajos magyar muri tanyája, ujból sváb kezére került. Sas János, volt chase-lakei birtokos, a 270 holdas farmját nekem átadván, **Carthage, N. Y. mellett vett remekül felszerelt, $16,000-os farmot. Jól járna az övével is valami élelmes szittya, mert csak az élő állatokat vitte el uj birtokára, a gépeket és szerszámokat a régin hagyta.** Az ő régi birtoka s a Dér Imréé melletti, továbbá vett földjét **Lévay Mihály Bridgeport, Conn. lakos** is e télen gyarapitja uj vétellel. **Kish János new yorki lakos** a Valló-féle 25 akeres farmocskát vette meg jan. 13-án, ugyanaz napon, melyen a Mr. Halabuk a brantinghami farmját. Canadából e tavaszon 8 család jön Glenfieldre s én, már e télen több farmot eladtam, mint némely ügynök egész éven át elad.

Az őszi s téli levelezésemből látom, **hogy e tavaszon Glenfield környékére valóságos népvándorlás leend.** Ez őszön nagyszerü, uj területeket fedeztem fel Croghan városa (vasutállomás, bank, felsőbb iskolák, acélgyár s óriási farmvidék központja, sok uj magyar telepesek) környékén. **Nagyszerü, olcsó felszerelt birtokok jöttek ott a kezemre,** közüllök néhányat már a mult őszön eladtam. Croghantól 10 májlra fekszik a mult ősszel is meghirdetett s már 21 szittya által levelezett, de sajnos, még meg nem tekintett:

1100 akeres csoda-birtok!

Nagy élhetetlenség volt annyi magyartól, akik ezt levelezik, hogy eddig még meg se nézték. Pedig a hideg fogja rázni, ha ezt megtekinti s meg nem veheti. **Az árát is $22.000-ról $20,000-ra szállitották s csak $8000-t kell rá letenni, a többit évi $1000 s 6%-al törleszteni. Álljon össze 3—4 szittya,** még az unokái is áldani fogják, ha megveszik e remek kis uradalmat.

E birtokon 3 jó ház van, pincével s magát a 12 szobás urilakot, vizvezeték, modern kényelem benne, **ma $10,000-ért fel nem állitanák.** Temérdek melléképület, s a főistálló 120x40 láb, felette pajta, cement padlózat **s a tehenek előtt külön vizvályu, bent is ihatnak télen.** Külön kovácsmühely és sajtgyár a farmon, ott 3-féle sajtot csinálnak modern, **drága gépekkel, gőzköpülő, mind a birtokkal megy.** Sajnos, a savó nagyrésze most kárba megy, mert az agg, német gazda a sertés és tyukneveléssel nem törődik, csak a tehenészettel. **Pedig ott százával lehetne a sertést, tyukot tartani.**

Ez óriási, jól felszerelt birtokkal megy 6 ló, 62 tehén, 2 bika, 12 sertés, 20 tyuk, 10 juh, s annyi gép, kocsi, szerszám, stb., hogy azt itt külön nem részletezhetem, de a küldendő farmjegyzékben megleli. **$10,000-t megér az élő és holt felszerelés, enyire becsülik a birtokon levő folyó hatalmas vizierejét.** De az óriási erdejében kiültetett 35,000 fenyőcsemete magában is annak idején csak két tallérjával is $70,000-t képviselend. **Iskola helyben, a templom a szomszédságban.**

Ha felnőtt tagokkal biró 3—4 család venné meg, akkor a jelenlegi 6 béres napszámát is megspórolhatnák. A háboru alatti, kimutatható tiszta évi jövedelem a $8000 körül járt, de $6000-t ma is behoz e nagyszerü birtok. **Szégyen lenne a magyarokra, ha ilyen tanyát, a mi valóban önmaga törlesztené a hátralékot, kicsinyes szatócskodással eleresztenének. Gyorsan intézkedjék, egy emberéletben nem sokszor adódik ily kiváló alkalom. E. MIHÁLYI, Glenfield, New York State.** 25. 31. 37. 42. 47

8½ AKERES FARM eladó. 7 szobás ház, barn, csirkeól, jó kerti föld, a villanyos mellett, örökség rendezése végett azonnal eladó. 12 mértföldnyire van Rocky Rivertől, közel kövezett uthoz. Henry Kihm, 2913 Oak Park, Lincoln 3372-W. 25—31

137 AKERES FARM, 10 szobás házzal, bank barn, 12 tehén, lovak, 3 disznó, 70 csirke, kacsák, libák, 4 vaggon, gázmozgony, összes farmszerszámok, sok eleség, $14,000. Egy családos vagy két családos házért becserélem.
BUGH, NYE & CO.,
1600 Hayden Ave.
Tel. Eddy 6416, Crest 856-R. 25—26

ELADÓ FARM. 50 aker, 75—100 gyümölcsfa, 1 tehén, ló, csirke, stb. Hazautazás miatt olcsón eladó. Ára $2000. Bővebb felvilágositásért irjon az alábbi cimre: Frank Weigerding, 205 Reibold Bldg., Dayton, O. 23—25

ELADÓ TÁRGYAK.

ELADÓ olcsón tölgyfa ebédlő butor, asztal és 6 szék. Ára $30. — 1433 Argyle St., 2-ik emelet, Chicago, Ill. 25

ELADÓ AUTOMOBILOK.

EGY FORD TRUCK jutányos áron eladó. 9204 Kennedy Ave., Upstairs, Cleveland, O. v. 24—5

ELADÓ HÁZAK.

ELADÓ uj kétcsaládos ház. Nyolc szoba. Nagy olcsóság, ha azonnal megveszi. 11717 és 11721 Honeydale Ave., a Buckeye Road mellett, Cleveland, O. 23. V. 24—28

ELADÓ egy modern ház és telek Republic, Pa. főutcáján. Tudakozódni: First National Bank külföldi osztályánál, Republic, Pa. 20—25

Hosszu jegyzékünk van Cottage, egy és 2 családos házakról, javitott uton Árak $1800 és feljebb. Már $300 készpénz elegendő Dorsey & Johnson, 2904 Denison Ave, Lincoln 3186. 25—29 V 30

ÜZLETI ALKALOM.

The Old Dominion Savings & Loan Co.
Metropolis Office
11530 BUCKEYE ROAD
Nyisson betétet 5% még ma
kamatot fizet
Kölcsönt ad első betáblázásra.

JOGI TANÁCS.

Iroda alapittatott 1904-ben.
PAPP MIKLÓS
Ügyvéd és Jogtanácsos
1983 WEST 25th STREET, CLEVELAND, O.
Telefonok:
Lincoln 2501. Cent. 2058-R

S. S. KEST
Magyar ügyvéd és jogtanácsos
Ingyenes tanács.
810 HIPPODROME BLDG. Cleveland, O.
Telefon: Bell Main 4814; Central 3549. kez.

Jos. N.-Ackerman
ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS
608—10—12—16 ENGINEERS BLDG., CLEVELAND, O.
Szombat délután és vasárnap csak előzetes megbeszélésre található.
Phone:
Cuy. Central 555 — Bell Main 392.
Lakás: Fairmont 5737. kez.

Kováchy M. Andor
ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS
637 Society for Savings Building, CLEVELAND, O
Telefon: Main 5833. — Central 1502-R.
Esteli iroda: 9107 Buckeye Road.
Irodai órák: 7 órától 8 óráig.

W.H. SCHWARTZ Első magyar ügyvéd és hites közjegyző
Ohio államban. 512 Society for Savings épületében, Cleveland, O.
Telefon: Cuyahoga Central 3350-R., Bell Main 5720.
Vasárnap délelőtt csak 11 óráig az irodában.
Lakás: 1382 E. 101-ik utca. Lakás-telefon: Cuyahoga Princeton 2112-R. Bell telefon: Garfield 5449-W.

H. E. VARGA
ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS
541 Society for Savings Bank Bldg. Cleveland, O.
Tel.: Central 299-W. Main 2867.

CSIZMADIA JÁNOS
AMERIKAI MAGYAR ÜGYVÉD.
Irodai órák: D. e. 9-től délután 5-ig. Este 7-től 9-ig.
13—14 Woodland Bank Building, Buckeye Rd és E. 89-ik utca sarok.
Lakás: 2939 E. 130th St.
Iroda-telefon: Cedar 704, Pr. 2400-R.
Lakás-telefon: Garf. 4814-M.

D. B. STONE Magyarul beszélő angol ügyvéd uj cime: 822 Leader-News Bldg Superior and East 6th St. Iroda-telefon: Main 7090. Cent. 1383. Lakás: Princeton 2318-L.

Sam'l Silberger
Magyar Ügyvéd és Jogtanácsos
WEST 25th ST. és LORAIN AVE. SARKÁN,
2-ik emelet, a Marshall Patika fölött,
CLEVELAND, O.
Telefon: Harvard 172. ker.

CHICAGOI MAGYAR ÜGYVÉD
Gottlieb Lajos Hites ügyvéd és Jogtanácsos.
Ingyen tanács mindennemü közés váltó, váló és büntető ügyekben. Órák naponta este 8-ig. — Szerdán délután 5-ig. Vasárnap délelőtt 10—12-ig. 1572 N. Halsted Street, az emeleten. — Telefon: Diversey 3134.

JOSEPH M. KISS
AMERIKAI MAGYAR ÜGYVÉD
541 Society for Savings Bank épület, Cleveland, O.
Telefon: Central 299-W., Main 2867.
Esteli órák: Hétfőn, Szerdán és Pénteken 7-től 9-ig.
TANÁCS INGYEN. kez.

Alfréd Sáfrán
Magyar Ügyvéd.
SAFRAN, NUCCIO & STEVENS
603 Guardian Bank épület (Euclid), CLEVELAND, O.

VEGYES.

IRJON még ma, ha dolgozik vagy érdeklődik találmányok iránt. MANUFACTURERS PATENT CO. 520 FIFTH AVE NEW YORK k z áll

A menyecske csókja édes De annál is jobb a

Négyes

A legjobban fogyó pipadohány az itteni piacon. Minden csomagban 4 ajándékszelvénnyel. Kapható minden jobb üzletben, vagy megrendelhető közvetlen tőlünk.

Jakab és Társa
423 E. 5th St., New York, N.Y. h k s c-áll

LANTOFORM
Legbiztosabb szer bőrviszketegség, fagyás és minden apróbb kiütésekre.
NŐK ÉS FÉRFIAK
bizalommal forduljanak az alanti cimre:
SOMOGYI és LANTOS BROS., Star Drug Co.,
918 MAIN ST., PORTAGE, PA. kc—áll.

RITKA ALKALOM
olcsó beszélő gépek leszállitott árban. — 20,000 uj lemez raktáron. — Kérjen árjegyzéket.

L. Fazekas
1463 FIRST AVE., NEW YORK CITY.

A régi cégnél
EMIL NYITRAY-NÁL
kapható:
valódi hazai tajtékpipa és tajték szivarszipka, zeneművek és hangszerek, imakönyvek, regények. Valódi hazai 14 kar. aranyfüggők, gyürük, láncok és órák. Ezüst órák és láncok. Selmeci pipa, pipaszár és játszó kártya. Mindennemü gazdasági és konyhaszerszám. Hazai füszerek. Valódi szegedi rózsapaprika. Magyar danolólemezek és Player Piano rollok a legszebb magyar dalokról.
MINDEN, AMI HAZAI, MOST KAPHATÓ.
Kérjen nagy képes árjegyzéket, bárhova szivesen küldöm.
Az uj cim:
EMIL NYITRAY
NYITRAY-PARK,
MILFORD, CONN. kez—áll

AKRONI MAGYAR ORVOS
Dr. Lowen Ármin
magyar orvos és sebész, az összes orvosi tudományok tudora. Cime:
634 So. Main St., Akron, Ohio
Telefon: O. S. 4669, Bell Main 780
Lakása: 733 Grant Street
Bell Phone, Main 780

ZONGORA és ÉNEK-TANITÁS.
Kezdő és haladó tanitványokat zongorára, valamint hangképzésre elfogad
Springer Andor
karmester.
Szindarabok betanitására, valamint minden alkalomra elsőrangu zenekar összeállitására is vállalkozik.
Levélcim:
Mr. A. M. Springer, 15319 Clifton Blvd. Cleveland, Ohio
Telefon:
Main 3536 és Lakewood 2072-J.

ARCH SUPPORTERS
Fém vagy bőrből megrendelésre készülnek a legjobb anyagokból, lapos és gyenge és letört ivü lábaknak, a legolcsóbb árakon.
AFTER
B. SCHUR
612 Euclid. Room 226. Main 7891. Cleveland, O.
Vasárnap nyitva d. e. 9-től d. u. 1-ig. V—áll.

PATENTOK
Irjon még ma találmányokról és patentokról szóló INGYEN magyar könyvecskénkért. Szabadalmi ügyvédek; gyakorlattal biró, megbizható, pontos és becsületes.
A. M. Wilson, Inc.
a néhai A. M. Wilson utódai
PATENTOK
Victor Bldg., Dept. 4,
Washington, D. C. kpa—áll

A CSALÁDI ÉLET GYÖNYÖREI. A telelés gondjai

Courtesy of Cleveland "News"

A HONVÉDSÉG FELÁLLITÁSA.

BUDAPEST, jan. 5. — Az önkéntes jelentkezésen alapuló honvédség iránt az egész országban igen nagy az érdeklődés. A toborzás városokban és falvakban mindenütt megindult. Az önkéntes jelentkezésre kiadott határozmányokban a kedvezmények csak nagy vonásokban vannak ismertetve a részletintézkedések a különféle minisztériumokkal jelenleg folyamatban levő tárgyalások és megállapodások után lesznek általánosan kihirdetve.

A felavatottak bevonulásáig a kedvezmények részletes ismertetése meg fog történni. Egy a honvédségbe most belépett szakaszvezető kezdő illetéke havi 1200 korona. Ha tekintetbe vesszük, hogy ehhez még az élelmezés, ruházat és elhelyezés és esetleges családi illetékek is hozzájönnek, ugy azt látjuk, hogy e kezdőilleték az állam többi alkalmazottainak illetékéhez képest igen előnyösen van megállapitva. Egy tartalékos tiszt, aki a honvédségbe belép, a fentemlitett ellátáson kivül évi 26,400 korona kezdő fizetést is kap. A földmivesekre nézve most tárgyalások folynak oly irányban, hogy az illető már egy évi tényleges szolgálata után nevére irva előnyös feltételek mellett kapja meg azon két-három hold földet, ameyet leszerelése után birtokába vesz. Az iparosoknak saját pályájukon való továbbképzése ugyancsak biztositva van és lehetővé lesz nekik téve, hogy megtakaritott pénzükből leszerelésük után megfelelően berendezkedhessenek. Oly egyének, kik a nemzeti hadseregben altiszti, vagy tiszti rendfokozatot viseltek, a magyar királyi honvéődségbe történő önkéntes jelentkezésük után nem tarthatják ugy nem régi rangukat és rangjelzésüket, de megkülönböztető jelvények és ennek alapján megfelelő beosztás feltétlenül biztositva van részükre. Eszerint megkülönböztető jelvényeket nyernek mindazok, akik tudományos képzettségüknél fogva az eddigi szabályok szerint az egy évi önkéntesi kedvezményben részesithetők.

A SZABADSÁG IRODÁI ÉS KÉPVISELŐI

NEW YORKI IRODA:
603 Tribune Bldg., 154 Nassau St.
Telephone: Beekman 4884.

Irodavezető: **Horváth József.** Helyettese **Tornay László.** Kollektor New York és Brooklynban: **Dányi János.** — Hirdetések feladhatók a felső városban: **Kerekes Bros., 1464 Third Ave., a 83-ik utca közelében.** Továbbá: **Yorkville Adv. Agency,** 1508 Second Ave.

PITTSBURGHI IRODA:
524 Fourth Ave. Room 305.
P. O. Box 644.
Tel.: Court 4495.

Irodavezető: **Bartek János.** Kollektorok: **Prekop István,** 1902—4th Ave., Beaver Falls, Pa. — **Barilló András, 218 Erie St., McKeesport, Pa. — Zamba István, Box 426, Lyndora, Pa.**

JOHNSTOWNI IRODA:
Box 4.

Irodavezető: **Jakab András.** — Philadelphia, Pa. és környékén: **Magdits István.** — Harrisburg, Steelton és Lebanon, Pa.: **Sallay Károly.**

BRIDGEPORTI, CONN. IRODA:
119 Park Terrace St.

Irodavezető: **Koós Károly,** Hatásköre kiterjed: Connecticut, New York államra és Passaic, N. J. és környékére. — Megbizottak Stamford, Conn.-ban: **Baricskó András,** So. Norwalk, Conn.-ban: **Czél János,** Torrington, Conn.-ban: **Ferenczy Gyula.**

PERTH AMBOY, N. J. IRODA:
706 Cortland St.
Telephone: 729-R.

Irodavezető: **Oravecz Imre** New Jersey államban. — Megbizottak Roebling, N. J.-ben: **Varju János,** Box 134. — Trenton, N. J.-ben: **Sarkadi Lajos, 820** Beatty St.

ST. LOUISI IRODA:
1204 Hebert St.
Irodavezető: **Nussbaumer E.**

MILWAUKEE-I IRODA:
1210 Galena St.
Irodavezető: **Beleznay Ferenc.** — Megbizott: **Dr. Kacser Sándor.**

SOUTH BENDI IRODA:
417 So. Chapin St.
Irodavezető: **Fodor Gyula.**

DETROITI IRODA:
7835 W. Jefferson Ave.
Irodavezető: **Tanay Frigyes.**

LORAINI IRODA:
1504 E. 28th St.
Irodavezető: **Rónay Sándor.**

AKRONI IRODA:
704 So. Main St.
Irodavezető: **Boér Vilmos.**
E kerülethez tartoznak: Akron, Dayton, Wheeling, W. Va., Martinsferry, O. és környéke, Columbus, Cincinnati és környéke. Helyettesei: Daytonban: **Bartos János,** 327 Conover St.: Columbusban: **Keczán Sándorné,** 1930 Parsons Ave.; Zanesvilleben: **Oláh József,** 1317 Putnam Ave. — Glouster, O.: **Székely János.** — Congo, O.: **Rezes János.** — Wheeling W. Va., Martinsferry, O. és környékén: **Kovács János.** — Fairport Harbor, O.: **Gyüre János.**

YOUNGSTOWNI IRODA:
336 West Federal St.
Tel.: Bell Main 5260.
Irodavezető: **Karl N. Nándor.**
Megbizottak E. Youngstownban: **Loschitzer irodája, 9 Short St. Niles, O.: Veres István,** Warren, O.: **Druga Mihály.** — Alliance, O.: **Palánszky Gyula.** — Canton, O.: **Király János.** — Sharon, Pa.: **Shamu György.** — Farrell, Pa.: **Antal István.** — Sharpsville: **Szalma János.** — New Castle, Pa.: **Goldman A.**

BUFFALOI IRODA:
41 Exchange St. és 132 Military Road. és Brooklynban: Dányi János. — Hird.-

CHICAGOI IRODA:
1613 Larrabee Street, a North Ave. mellett.
Irodavezető: **László H Leo.** — Helyettese: **Dr. Bognár István.** — Megbizott: **Dancs János.** — Aurorai megbizott: **Fodor K. József,** 24 Ashland Ave., Aurora, Ill. — Elgin, Ill.: **Szemenyei Lajos, 915 St. John St.**

WEST VIRGINIA ÉS VIRGINIA ÁLLAMOK:
Irodavezető: **Andreánszky Gyula,** Box 492, Catlettsburg, Ky.
Megbizott: **Csanády Péter,** Williamson, W. Va.

LOS ANGELES-I IRODA:
620 San Fernando Bldg.,
406 So. Main St.

"IDEAL PHONOGRAPH TÜK", tíz lemezt játszanak le tökéletesen. Küldjön be tiz centet mintáért, vagy egy dollárt tizenkét doboz tüért, mely esetben ingyen kap egy két oldalas lemezt. Irjon a legujabb lemez és phonograph árjegyzékért. IDEAL CO., Box 43, Scranton, Pa. sz—áll

Mosson dörzsölés nélkül. Egy centért

Ha azt akarja, hogy egy heti ruhája ki legyen mosva egy centért hófehérre minden dörzsölés nélkül, akkor használja a Mitchell Magic Mosóport. Nem ártalmas a ruhára, sem a kézre. Megpuhítja a legkeményebb vizet is. Kiveszi a zsírpecsétet, vért, stb. s nincs benne méreg, amely tönkre teszi a ruhát a harmadik mosásnál. Megér-e a felesége egészsége egy centet? Hozassa meg, mi adunk egy dollárért annyit, mint más társaságok háromért. Postaköltség 10 cent. Egy csomag 6 hónapra elég. Irjon magyarul.

MAIL ORDER HOUSE
Glenfield, N. Y.

Ha beküld $5.00-t, kap egy dolláros ajándékot s a postaköltséget is mi fizetjük akkor. — Szakácskönyv $2.00. — 40 magyar könyvet küldünk $5.00-ért.

— 98 —

ritották meg a portále köszentjeit, Quasimodo csöndesen rakta halomra a törmelékeket, a ködarabokat, az épitököveket, söt a kömüvesek szerszámzacskóit is, annak a korlátnak a szélére, ahonnét a gerenda hullott le az imént.

brokát miseruhákat, az aranyozott ezüst siremlékeket, a pompázó kórust, a vakitó fényü ünnepeket, a fáklyavilágos karácsonyt, a napsütéses husvétot, mindazokat a ragyogó ünnepi alkalmakat, mikor ereklyetartók, gyertyatartók, szentségtartók, tabernakulumok aranyos, gyémántos halmaza boritotta az oltárokat. E szép pillanatban tolvajok és nyomorékok, rablók és koldusok bizonyosan kevésbé gondoltak a cigányleány megszabaditására, mint a Notre-Dame kirablására. Söt azt is hajlandók vagyunk elhinni, hogy legnagyobb részük számára csak ürügy volt Esmeralda — ha ugyan a tolvajoknak van szükségük ürügyre.

Egyszerre, mikor utolsó eröfeszitésre sereglettek a faltörö kos köré, mindegyikük visszafojtva a lélegzetét és megmerevitve az izmait, hogy egész erejét belevigye a döntö ütésbe — — iszonyu üvöltés támadt közöttük, még iszonyubb, mint az, mely a gerenda alatt hangzott fel és némult el. Akik nem kiáltottak — akik éltek még — odanéztek. Két olvasztott ólomzuhatag hullott az épület tetejéről a tömeg legsürüjébe. Az ember-hullámok egyszerre elsimultak ez olvadó fémtömeg alatt, mely két fekete és füstölgő lyukat ütött a tömegben azon a két ponton, ahol leesett — akárcsak a meleg viz a hóban. Félig elégett haldoklók orditottak fájdalmukban. A két fözuhatag körül cseppekben hullott ez a borzalmas esö, szétszóródott a támadókon és behatolt az agyvelőkbe, lángból való lyukgató-szerszám módjára. E sulyos tüz ezernyi cseppje belefuródott a szerencsétlenekbe.

A jajveszékelés szivszaggató volt. Hanyatt-homlok futottak széjjel, a gerendát a holttestekre dobva, a legmerészebbek és legfélénkebbek egyaránt s a templom előtere másodszor is kiürült.

Minden szem a templom tetejére bámult. Rend-

— 99 —

kivüli látvány tárult eléjük. A legfelső galéria tetején, a középső rozettánál magasabban, hatalmas láng emelkedett szikrát okádva a két torony között; rendetlen, böszült láng, melynek egy-egy foszlányát elkapta a szél a füst között. E láng alatt, az izzó rácsozatu komor mellvéden is alul, két szörnyeteg szájnak kifaragott esöviz-csatorna okádta szüntelenül ezt az égő esőt, melynek ezüstös zuhogása világosan kivált a homályos alsóhomlokzat alkotta háttérből. A föld felé közeledve, a két olvasztott ólom-sugár kiszélesedett, mint az öntözökanna ezer lyukából áradó viz. A láng fölött az óriás tornyok, melyeknek két-két, egymástól erösen elütő oldala látszott: egyik egészen fekete volt, a másik egészen vörös, még nagyobbnak látszottak attól a végtelen árnyéktól, amit egészen az égig vetettek. Ördögöket, sárkányokat ábrázoló megszámlálhatatlan faragványaik gyászos kifejezést öltöttek. A láng nyugtalan világossága mintha mozgatta volna őket. Voltak kigyók, melyek nevetni látszottak, kutyaképü esöcsatornák, melyeknek ugatását vélte hallani az ember, tüzet fuvó szalamanderek, a füsttől tüszkölő szörnyetegek. És mindeme szörnyetegek között, melyeket a láng igy felébresztett kő-álmukból, volt egy, aki járt, aki időnkint végighaladt a máglya égő frontja előtt, mint gyertya előtt szokott a denevér.

Ez a különös világító torony kétségtelenül fölébreszthette a Bicetre távol dombjai közt alvó favágót, aki megdöbbenhetett, mikor maga körül a fenyéren a Notre-Dame tornyainak óriás árnyékát látta imbolyogni.

A csavargók közt rémült csönd támadt, s ezalatt nem hallatszott egyéb, mint a kolostorba bezárt szerzetesek vészkiáltásai, akik izgatottabbak voltak, mint a lovak egy égő istállóban; hirtelen kinyilott és még hirtelenebb becsukott ablakok félős zaja; a házak és a Hotel-Dieu belső mozgolódása, a lángok közt süvöltő szél, a holdoklók utolsó hörgése s az ólom-eső folytonos csepegése a kövezeten.

A csavargók vezérei közben visszavonultak tanácskozni a Gondelaurier-ház kapuive alá. Egyip-